
Ruimtelijke onderbouwing 'Zonneplas Ubbena'

Drijvende zonnepanelen op zandwinplas Ubbena

Ruimtelijke onderbouwing

Document: Ruimtelijke onderbouwing 'Zonneplas Ubbena'
Status: Ontwerp
IMRO planid-nr:
Datum: Februari 2022

Opgesteld door

In opdracht van

Documentgegevens

Ruimtelijke onderbouwing: Zonneplas Ubbena
Documentnummer: 2002-0457
Revisie: 9
Laatste wijziging: 06 Juli 2022
Status: Definitief

Inhoud

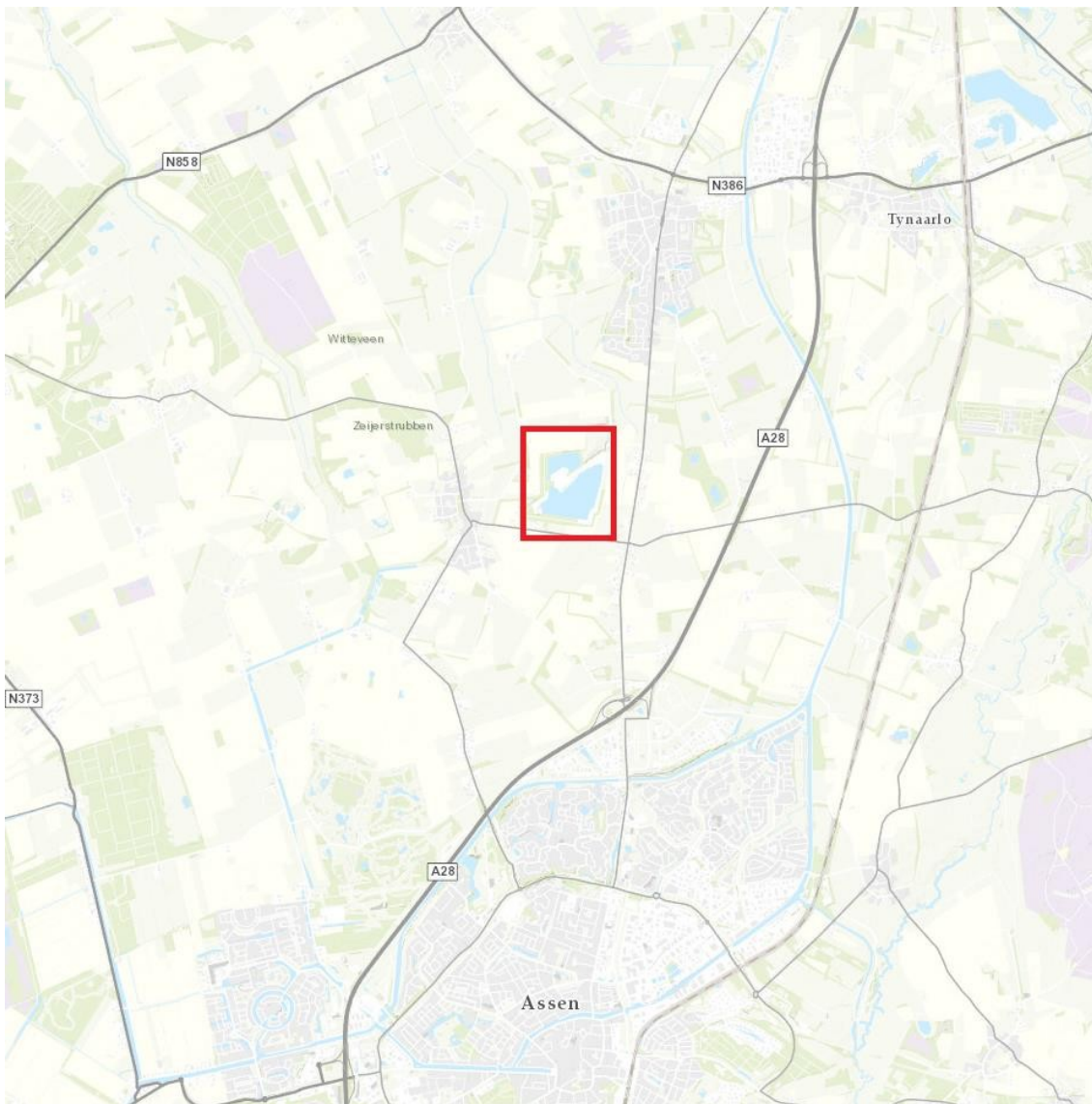
1.	Inleiding	5
1.1.	Aanleiding en doel	5
1.2.	Projectbeschrijving	6
1.3.	Landschappelijke inpassing	13
1.4.	Vigerende planologische situatie	17
1.5.	Leeswijzer	19
2.	Beleidskader	20
2.1	Rijksbeleid.....	20
2.1.1.	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte	20
2.1.2	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro).....	20
2.1.3	Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro)	20
2.1.4	Besluit ruimtelijke ordening	21
2.1.5	Het Energieakkoord	21
2.2	Provinciaal beleid.....	22
2.2.1	Omgevingsvisie 2018.....	22
2.2.2	Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018.....	24
2.3	Gemeentelijk beleid	25
2.3.1	Strategienota Ruimte 2016	25
2.3.2	Visie Energietransitie	26
2.3.3	Zonneparken in Assen.....	26
2.3.4	Beleidskader Zonneparken in Assen	26
2.3.5	De omgevingsvisie "Assen nog Mooier"	27
2.4	Conclusie	29
3	Onderzoek en toetsing.....	30
3.1	Vormvrije m.e.r.-beoordeling	30
3.2	Archeologie	30
3.2.1	Conclusie	32
3.3	Cultuurhistorie	32
3.4	Bodem	33
3.4.1	Besluit Bodemkwaliteit	33
3.4.2	Nota Bodembeheer.....	35
3.5	Flora & Fauna	36
3.5.1.	Gebieden	36
3.5.2.	Soorten	36

3.5.3.	Houtopstanden	38
3.5.4.	Kansen op duurzame inrichting en natuurontwikkeling.....	38
3.6	Water	39
3.6.1.	Beleid	39
3.6.2	Watertoets	42
3.7	Externe veiligheid	43
3.7.1.	Algemene begrippen	43
3.7.2.	Brandveiligheid	44
3.8	Kabels en Leidingen	45
3.9	Luchtkwaliteit	45
3.10	Mobiliteit	46
3.11	Geur.....	46
3.12	Milieuzonering.....	46
3.13	Geluid.....	47
3.14	Licht- en windhinder	48
3.15	Conclusie	48
4.	Uitvoerbaarheid	49
4.1.	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	49
4.1.1.	Participatie principe 4xLokaal	49
4.1.2.	Bewonersavonden	51
4.1.3.	Bro Overleg.....	
4.2.	Economische uitvoerbaarheid	54
5.	Conclusie.....	56
6.	Bijlagen.....	57

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en doel

Adamant Solar B.V. (verder: Adamant) is samen met Bronnen van Ons B.V. en Energiecoöperatie duurzaam Assen (verder EdA) voornemens om een drijvend zonnepark te realiseren op de actieve zandwinplas te Ubbena, die onder de huidige ontgrondingsvergunning van de eigenaar tot en met 2030 geëxploiteerd zal worden. De locatie is gelegen ten noorden van Assen nabij het buurtschap Ubbena, ten westen van de Asserstraat en ten noorden van de Zeijerstroeten. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische kavels. Met name aan de kant van Zeijen (westkant plangebied) en ten noorden van het plangebied (richting Vries) is het landschap behoorlijk kleinschalig met veel singels en houtwallen tussen de kavels en langs de wegen. Aan de noordkant van het plangebied bevindt zich tevens een kleine zonneweide op een bult dat een voormalige stortplaats betreft.

Figuur 1 Topografisch overzicht van de locatie.

De locatie betreft een zandwinplas die onder de huidige vergunning tot en met 2030 geëxploiteerd zal worden als zandwinlocatie. Het gehele plangebied beslaat een oppervlakte van ca. 47 hectare. Om invulling te geven aan het gemeentelijk en provinciaal beleid ten aanzien van

de energie transitie binnen de daarvoor aangewezen locaties zoals uiteengezet in het Beleidskader Zonneparken Assen, bestaat het voornemen om zowel gedurende de huidige zandwinningsperiode, alsook daarna, een drijvend zonnepark met een oost-west opstelling te realiseren en te exploiteren op de zuidelijke zandwinplas.

1.2. Projectbeschrijving

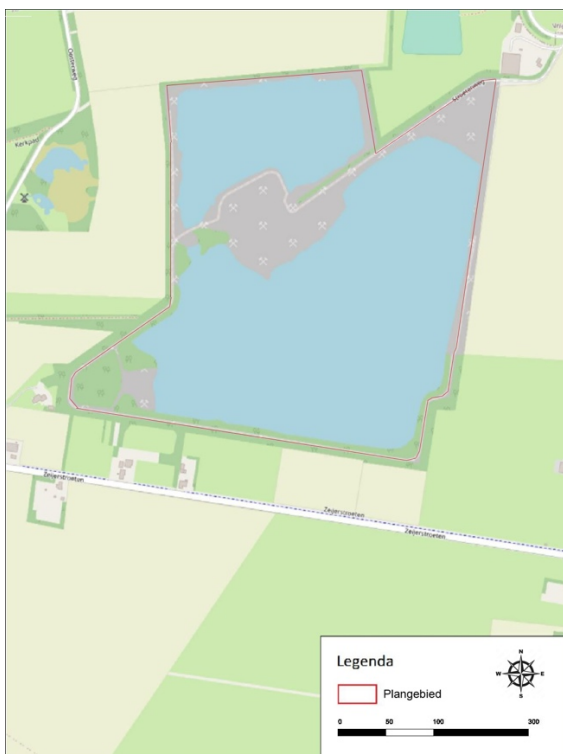
Het project laat zich het meest concreet beschrijven als het aanbrengen van ca. 55.500 drijvende zonnepanelen op de zuidelijke zandwinplas te Ubbena. Door ca. 15,33 hectare van het wateroppervlak te voorzien van drijvende zonnepanelen (440Wp) zou een hoeveelheid aan zonne-energie kunnen worden opgewekt van ca. 24,5MW. Dit staat gelijk aan ongeveer 7.000 huishoudens met een gemiddeld jaargebruik van ca. 3.500kWh.

Op de onderstaande foto's is een vergelijkbaar systeem te zien waarop drijvende zonnepanelen succesvol zijn toegepast door Adamant in Middenmeer (NH);

Figuur 2 Voorbeelden van vergelijkbaar project met drijvende panelen (bron: Adamant Solar, 2019).

Het zonnepark kan de omgeving van stroom voorzien en levert een bijdrage aan de duurzaamheidsambities van gemeente en provincie. Ontwikkeling van een zonnepark, onder bepaalde voorwaarden of met bepaalde beleid- en inrichtingsprincipes levert een meerwaarde op voor de omgeving. Door deze ontwikkeling worden mogelijkheden gerealiseerd om de locatie duurzaam te blijven inzetten middels het winnen van energie door middel van plaatsing van drijvende zonnepanelen in onbruik geraakte gronden (of wateren), welke volgens De beleidsregels Zon van de Provincie Drenthe, als uiteengezet in de "Handreiking landschappelijke inpassing Zonneakkers in Drenthe" ook sterk de voorkeur heeft boven de ontwikkeling op gronden die een rendabele functie hebben.

Figuur 3 Het plangebied weergegeven (bij benadering)

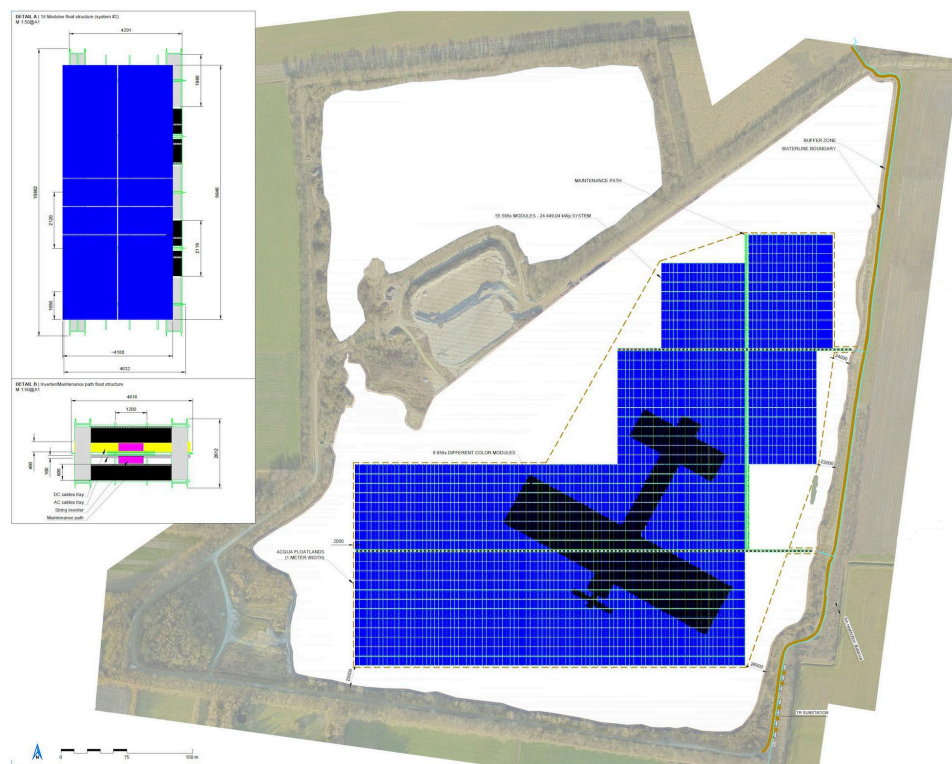
De noordelijke zandwinplas zal niet belegd worden met panelen en behouden/ingericht worden voor natuurdoelstellingen en rustgebied, waar in tegenstelling er nog ontgrondingswerkzaamheden in de zuidelijk plas zullen worden voortgezet.

Globaal ziet de beoogde situatie er als volgt uit, met in achtneming van perceelgrenzen en de zonnepanelen installatie, die zich op maximaal 50 meter van de nabijgelegen perceelgrenzen op de bodem van de zandplas zal worden verankerd (zie ook figuur 14a.3).

Figuur 4 Weergave van het plangebied met globale invulling.

Op luchtfoto is het ontwerp nader uitgewerkt en vormgegeven, onderstaande illustratie geeft de beoogde situatie weer.

Figuur 5 Overzicht van de beoogde situatie middels panelen met twee kleuren (zie pag. 59 van Bijlagen Bundeling voor meer detail)

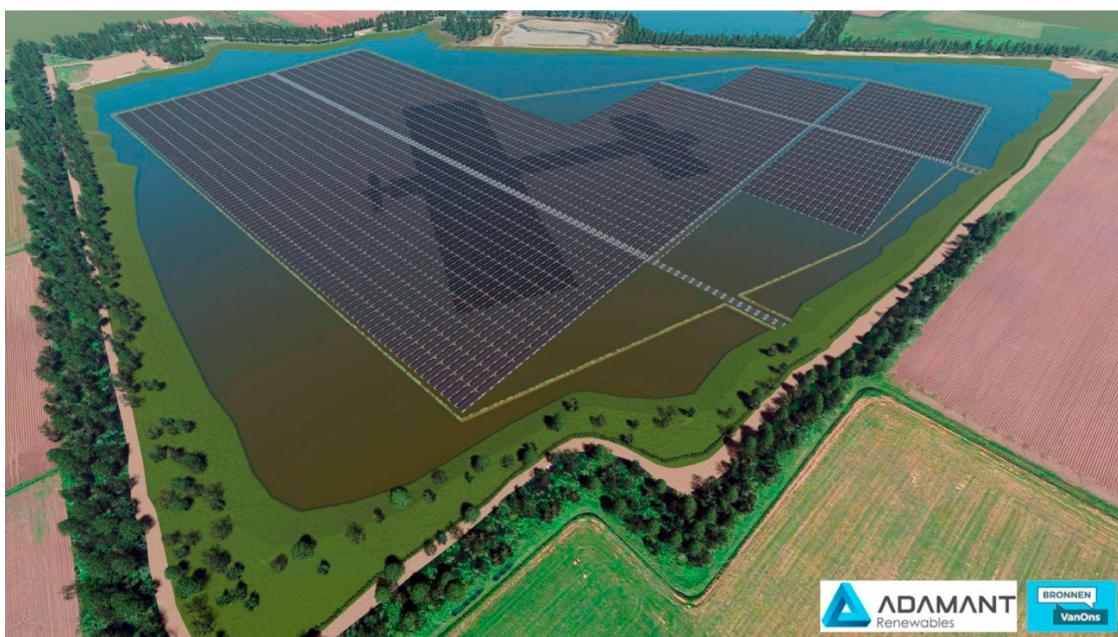
De drijvende panelen worden omringt door floatlands welke op minimaal 3 meter uit de oevers komen te liggen. Floatlands zijn als het ware drijvende rietkragen en zullen gaan fungeren als een soort oever, waarbij geen verstoring door mensen of honden zal zijn. Een floatland is een duurzaam, ecologisch en volledig cradle to cradle drijvend eiland/tuin. Door deze toepassing blijft een ruime zone bestaan tussen de groene randen van de waterpartij en de panelen.

Uit kranten van begin vorige eeuw blijkt dat er in het plangebied direct aan de Stroetenweg (historisch pad) Vliegveld Ubbena heeft gelegen. Op 27 januari 1911 plaatste ene heer Hofkamp een advertentie in het Nieuwsblad van het Noorden waarin hij 5 hectare land tussen Zeijen en Ubbena aanbood. Twee Belgen, de bouwers van de Helpman I (vliegtuig) hadden plannen om een eigen vliegveld te ontwikkelen, en zo geschiedde. Het stuk land werd geëgaliseerd en men kon beginnen met vliegen. Uit een krantenartikel van oktober 1911 blijkt dat er op sommige dagen wel meer dan 1000 toeschouwers naar de waaghalzen stonden te kijken. Op een kaart van 1935 zijn de kadastrale lijnen van het vliegveld nog steeds ingetekend. Om dit stukje historie terug te laten komen wordt er gewerkt met een aantal verschillende kleuren panelen en is het mogelijk om bovenstaande figuur in het oppervlak te creëren.

Om een goede indruk en een realistisch beeld te geven van de daadwerkelijke eindsituatie is een 3D-visualisatie gemaakt. Hiervan zijn in onderstaande een aantal beelden opgenomen.

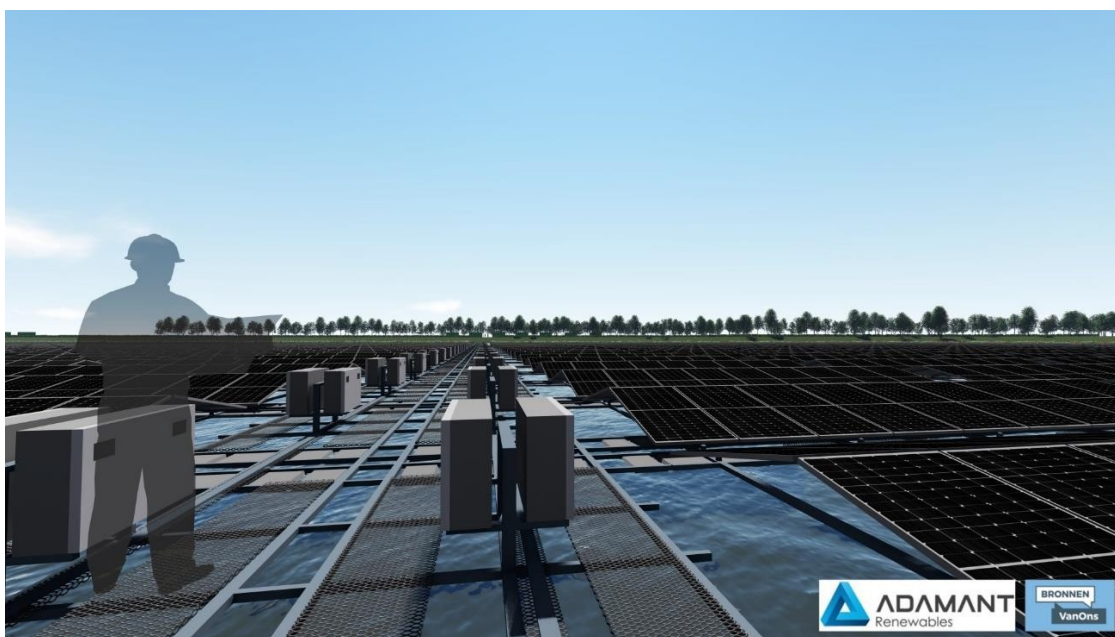
Figuur 6 luchtfoto; momentopname van recht boven het plangebied

Figuur 7 Luchtfoto; momentopname vanuit Zuidoostelijke richting

Figuur 8 Luchtfoto; momentopname vanuit Noordwestelijke richting

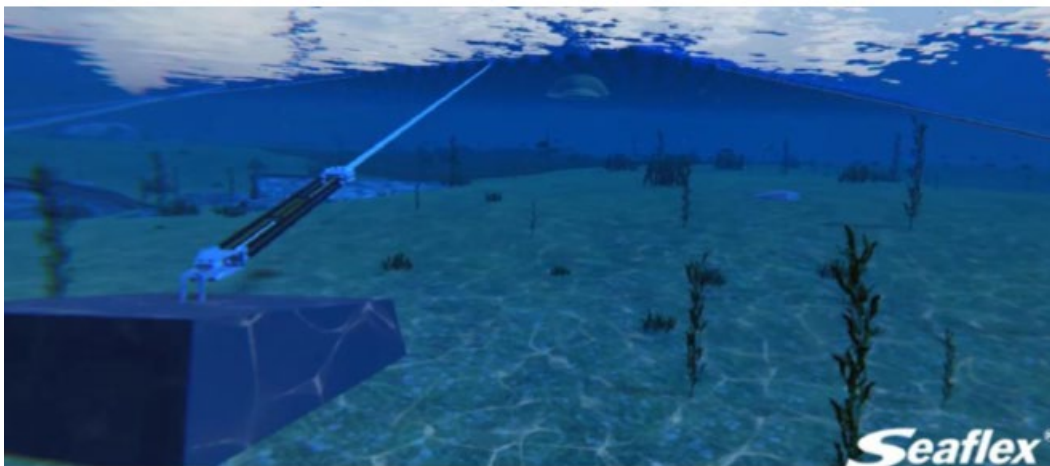

Figuur 9 Detailfoto; De situatie bekeken vanaf één van de looproosters

De panelen worden bevestigd op de drijvende onderdelen, die op hun beurt weer verankerd worden aan de bodem. Onderstaande figuren geven een detailbeeld van deze technische aspecten van het plan.

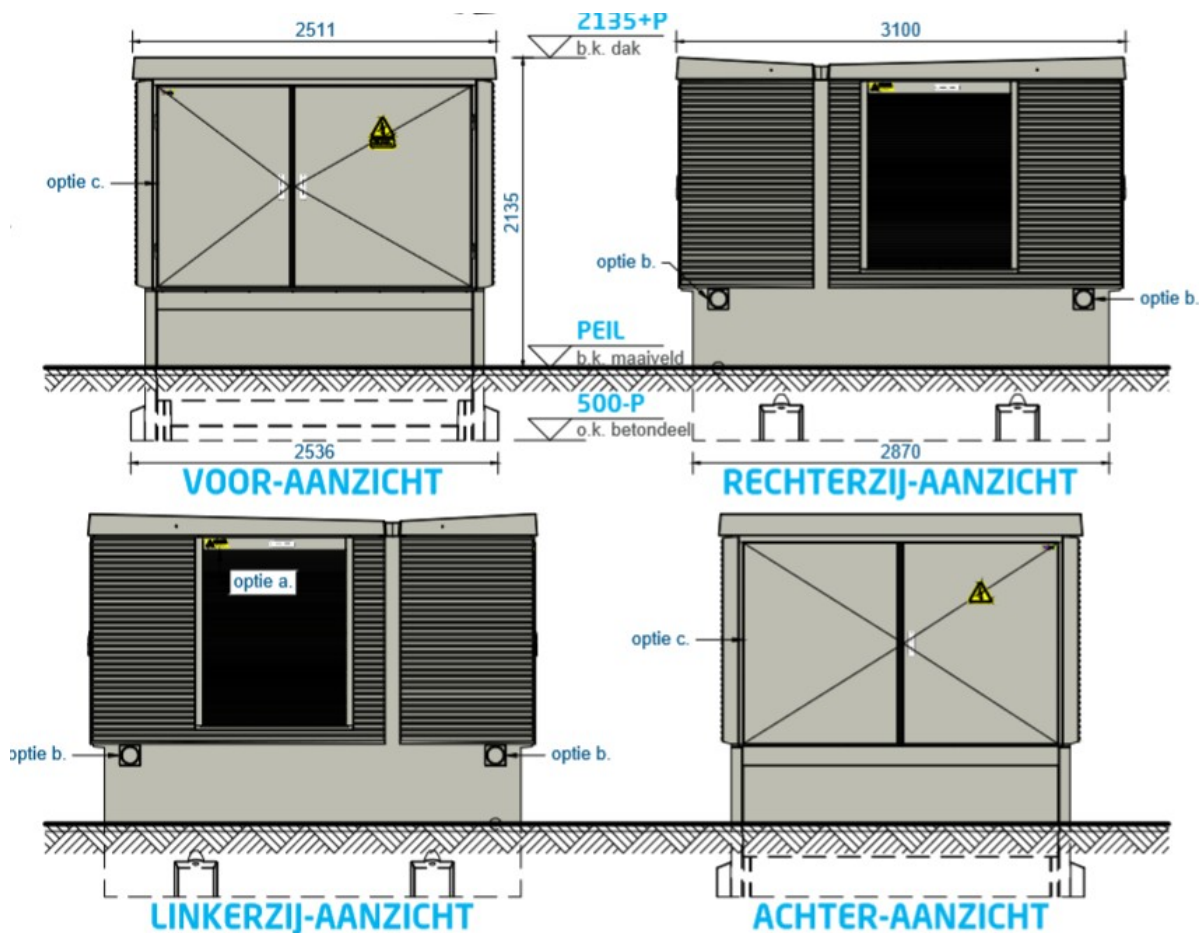

Figuur 10 Drijvende delen met daarop de zonnepanelen bevestigd

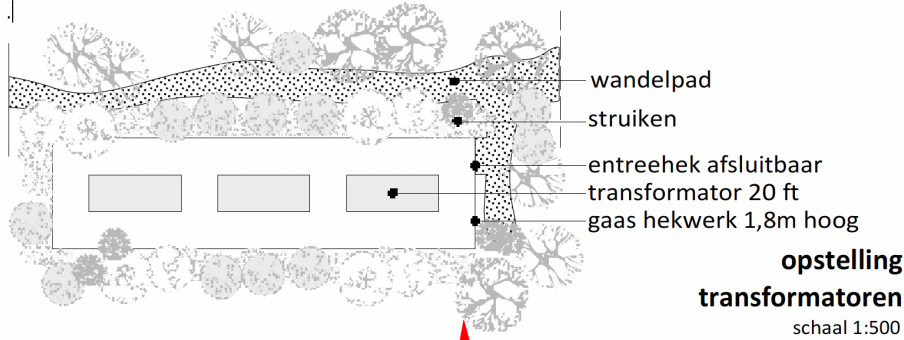

Figuur 11 Onderwaterbeeld van de bevestigingsmethode

Om de opgewekte stroom via de omvormers (zie figuur 9) te kunnen gebruiken voor de aansluiting op het regionale netwerk zijn een 8-tal 2.500kV geluidsarme transformatorstations benodigd. Deze komen aan de Oostzijde van de waterpartij te staan en zullen worden ingepast in de bestaande, groene zone. Deze stations zien er als volgt uit.

Figuur 12 Illustratie en afmetingen van de te plaatsen transformatorstations

Figuur 13 Uitsnede opstelling en inpassing transformatoren in inpassingsplan

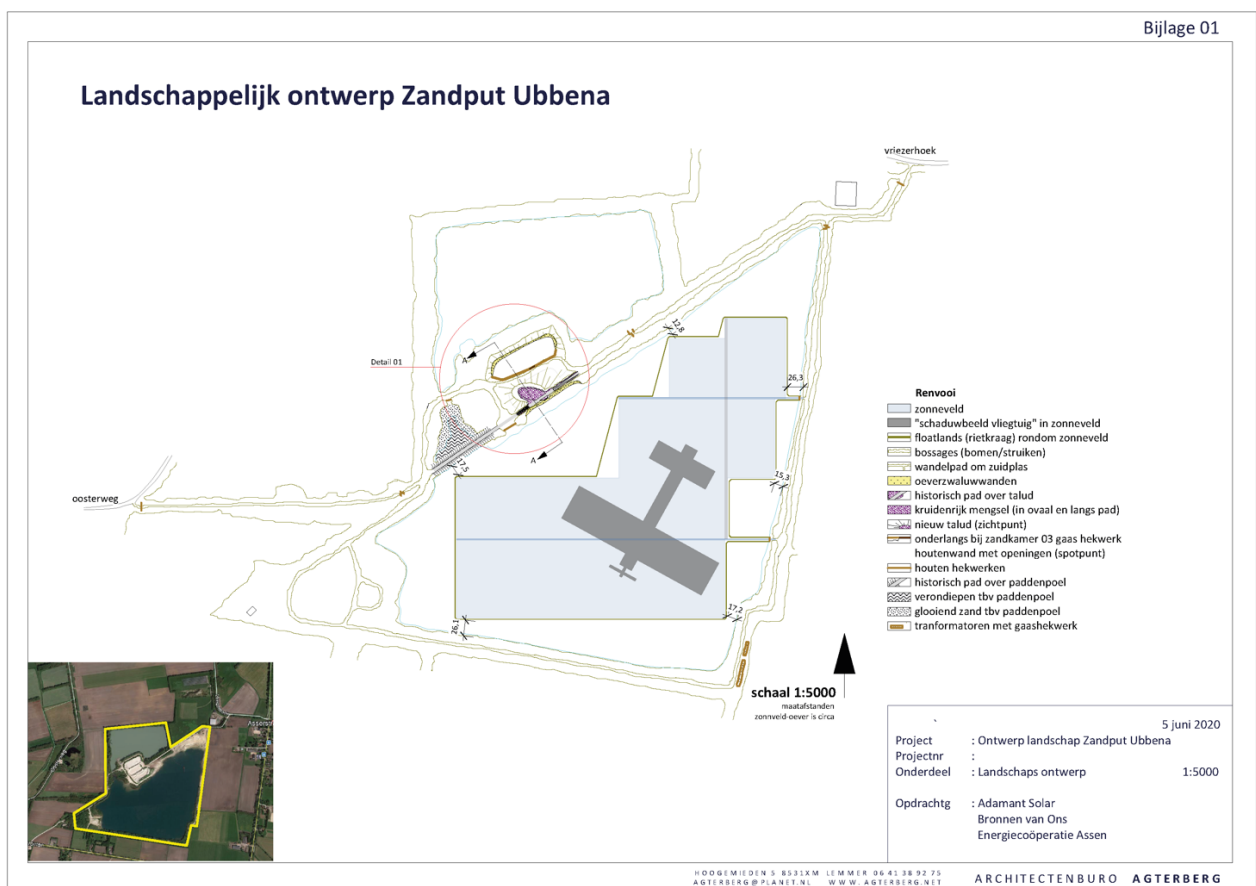
Zoals weergegeven op het inpassingsplan (zie par. 1.3) worden de transformatoren in geluidsarme kasten geplaatst in geïntegreerde betonnen olieopvangbakken voor veiligheid en milieubescherming, zodat geluid en vervuiling nimmer een issue zal zijn. Om deze geluidsarme kasten heen komt een gaashekwerk voorzien van een entreehek aan de zijkant en zullen verder omzoomd worden door groen struikgewas. Door de transformatoren in de groene strook te situeren staan ze niet in het open zicht, maar worden ze ingepast in de directe (groene) omgeving.

1.3. Landschappelijke inpassing

Eén van de gemeentelijke beleidsvoorwaarden voor de realisatie van een zonnepark is de inpasbaarheid van het park in haar omgeving. Dit is o.a. beschreven in; Zonneakkers in Drenthe - handreiking landschappelijke inpassing' (November 2020), Visie Energietransitie 2016-2020, SER Energieakkoord 2013, de ruimtelijke verkenning Energietransitie Assen en een

Energiepotentiekaart om vervolgens te komen tot het rapport Beleidskader Zonneparken Assen. In de bovengenoemde stukken is de zandwinplas Ubbena aangewezen, en kwalificeert zich als een zogenaamde no-regret locatie. Het plan past daarmee binnen de gestelde voorwaarden voor landschappelijke inpassing van de Provincie visie Zonneakkers in Drenthe en de Zonneladder en valt onder trede 2 daarvan.

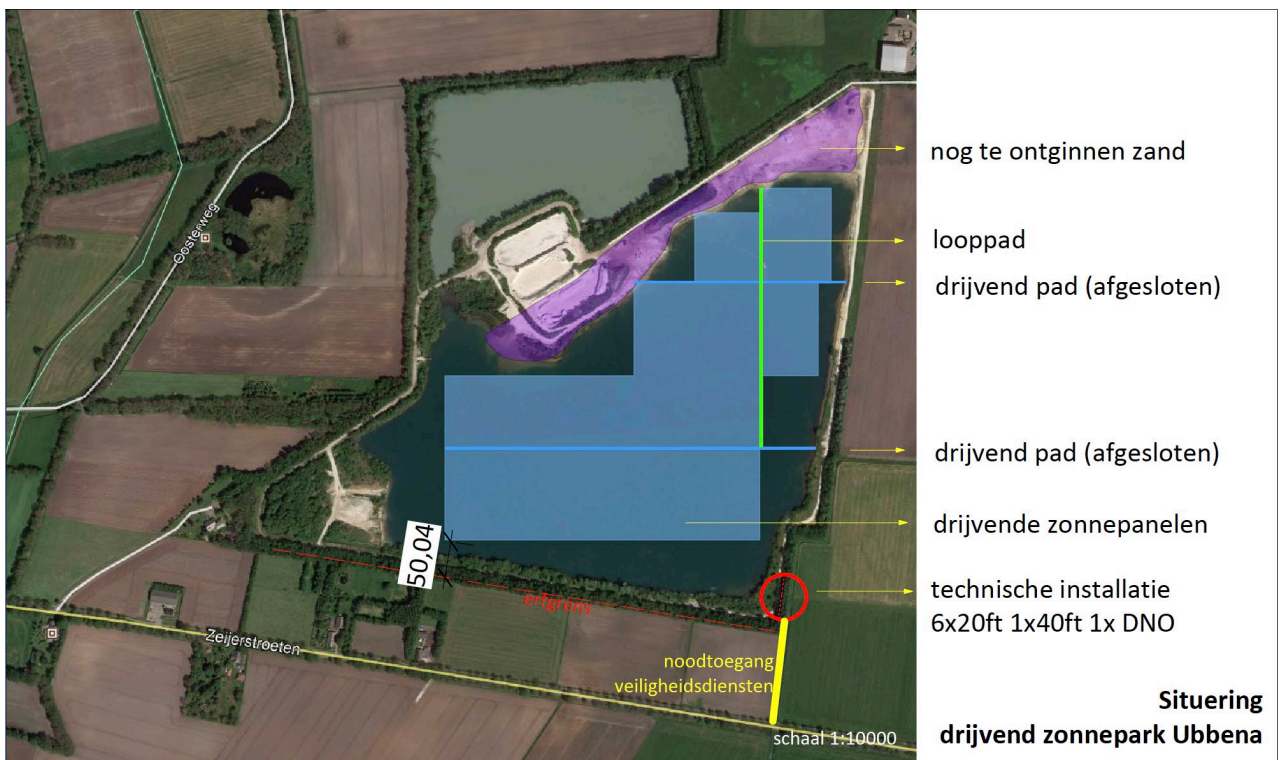
Om de inpasbaarheid in de omgeving verder vorm te geven en uit te werken tot een concreet op maat gemaakt plan, is Architectenburo Agterberg ingeschakeld. In het uitgewerkte landschappelijke inpassingsplan is naast een kunstuiting van het vliegtuig in het zonneveld bijzondere aandacht voor de ecologische meerwaarde van de inrichting van het park alsmede het terugbrengen van historisch verloren gegane elementen. Tevens hebben de initiatiefnemers bij de inpassing rekening gehouden met een samenhangend ontwerp door te zorgen dat verschillende onderdelen een geheel vormen, volgens de richtlijnen van de Provincie Drenthe ("Zonneakkers in Drenthe"). Ook is er rekening gehouden met het groeperen van de geluidsarme transformatoren op een centraal punt, welke in geval van nood goed bereikbaar is voor de hulpdiensten en zich toch op een ruime afstand van woningen en overige bebouwing bevindt. Het landschappelijke inpassingsplan is bijgevoegd als bijlagen 2 en 3, tevens geeft de volgende figuur de uitwerking van het plan weer.

Figuur 14a.1 Uitwerking van het landschappelijke inpassingsplan (Bron: Architectenburo Agterberg)

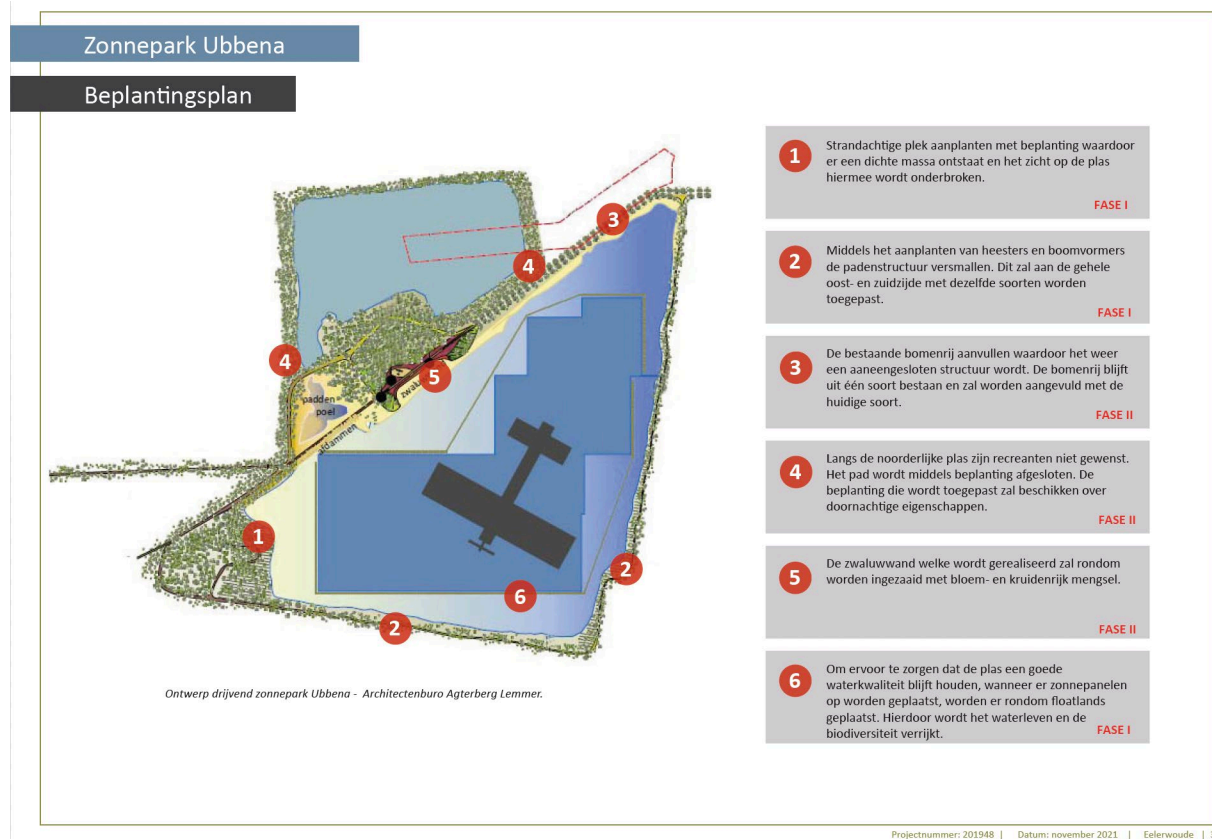
Figuur 14 a.2 Uitwerking van het landschappelijke inpassingsplan met Transformator positionering (Bron: Architectenburo Agterberg)

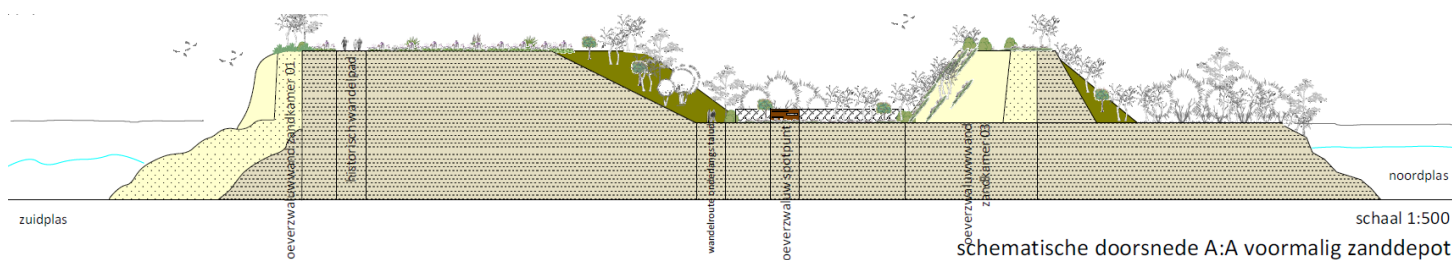
Figuur 14 a.3 Uitwerking van het landschappelijke inpassingsplan met terrein grensaanduiding (Bron: Architectenburo Agterberg)

Figuur 14b Gefaseerde uitwerking van het landschappelijke inpassingsplan (Bron: Architectenburo Agterberg)

Figuur 14c Gefaseerde implementatie Beplantingsplan (Bron: Eelerwoude)

Figuur 15 Doorsnede ontwikkeling zanddepot (Bron: Architectenburo Agterberg)

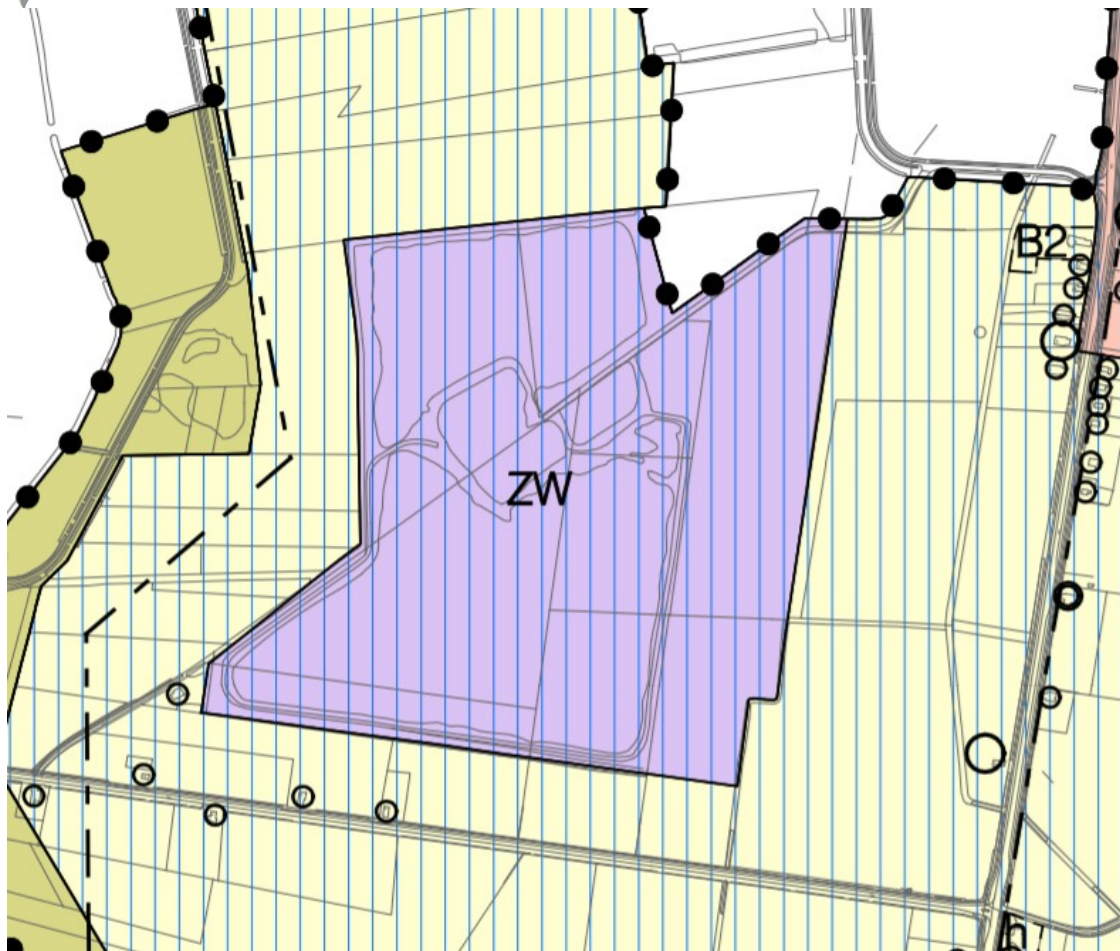
Het landschappelijke inpassingsplan maakt onderdeel uit van de aanvraag voor de omgevingsvergunning en kan als formele bijlage door gemeente Assen worden opgenomen in de te verstrekken vergunning. Met het opnemen van het inpassingsplan als uitvoeringsvoorschrift ontstaat er geen onduidelijkheid over de verplichting voor initiatiefnemers om dit daadwerkelijk (gefaseerd) in uitvoering te brengen.

Ook is bij het ontwerpen van de landschappelijk inpassing onderscheidt gemaakt in de afstanden tussen de zonnepanelen installatie en de nabijgelegen buurpercelen en het beplantingsplan, welke op de oevers rondom de zuidelijke plas is gepland. Hier valt op te merken dat het plangebied aan grenst op het kadastrale perceel van een omwonende en gescheiden wordt door een groensingel en de (nog uit te voeren) aanplanting zoals opgenomen in het beplantingsplan. Echter bedraagt de afstand voor het gebied waar de omgevingsvergunning betrekking op heeft ca. 50 meter van de kadastrale grens van het dichtbijgelegen buurperceel (zie figuur 14.a3) en ruimt 160 meter van het woonhuis.

1.4. Vigerende planologische situatie

Het vigerende bestemmingsplannen waarbinnen de voorgenomen ontwikkeling plaatsvindt, bestemmingsplan 'Buitengebied, herziening artikel 30 WRO' is door de gemeenteraad van Assen vastgesteld op 18 december 2008. De ontwikkeling is gelegen binnen de volgende bestemmingen:

- Enkelbestemming 'Zandwinning';
- Dubbelbestemming 'Kleinschalig kamperen'

Figuur 16 Uitsnede van de projectlocatie uit het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied'

Ten tijde van vaststelling zijn de voorgenomen ontwikkelingen niet bekend geweest waardoor er binnen het bestemmingsplan geen mogelijkheden zijn om de realisatie van het zonnepark planologisch juridisch te borgen. De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen het vigerende bestemmingsplan.

Er is besloten om een uitgebreide omgevingsvergunningprocedure te doorlopen waarmee afgeweken wordt van het vigerende bestemmingsplan en de juridisch-planologische borging wordt geregeld. Uit overleg met de gemeente Assen is gebleken dat met toepassing van artikel 2.12 lid 1, sub a onder 3 van de Wabo medewerking kan worden verleend aan de aanvraag om omgevingsvergunning ten behoeve van de realisatie van een zonnepark. Deze vergunning kan alleen worden verleend als de gemeenteraad er een verklaring van geen bedenking (vvgb) voor heeft afgegeven.

In artikel 2.12, lid 1, onder a, sub 3 van de Wabo is bepaald dat voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan een omgevingsvergunning kan worden verleend, indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat. Deze ruimtelijke onderbouwing gaat nader in op de omgevingsaspecten en daarbij behorende (on)mogelijkheden ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling.

1.5. Leeswijzer

Na deze inleiding en beschrijving van de werkzaamheden volgt in hoofdstuk 2 het relevante beleidskader. In hoofdstuk 3 komen de noodzakelijke milieu- en omgevingsaspecten aan bod. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid van het voorliggende plan. Het afsluitende hoofdstuk bevat de conclusie waaruit opgemaakt wordt of de voorgenomen ontwikkelingen inpasbaar zijn op basis van een goede ruimtelijke ordening.

2. Beleidskader

Op zowel Rijks-, provinciaal, regionaal als gemeentelijk niveau bestaan er diverse beleidsstukken waarbij rekening moet worden gehouden bij het afwijken van een vigerend bestemmingsplan.

2.1 Rijksbeleid

2.1.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de 'Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte' schetst het Rijk ambities van het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid voor Nederland in 2040. De SVIR geldt als kapstok voor een aanpak die Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig maakt. Het ruimtelijke en mobiliteitsbeleid moet om; het rijk trekt zich grotendeels terug uit het regionale en lokale ruimtelijk ordeningsbeleid en legt de hoofdverantwoordelijkheid voor verstedelijkings- en landschapsbeleid bij de provincie en de gemeente.

De SVIR heeft op middellange termijn (tot 2028) drie doelen gesteld;

- *Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;*
- *Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;*
- *Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.*

Deze drie doelen worden door middel van 13 nationale belangen bekrachtigd, waarvan één belang direct aansluit bij de reconstructie van de aanpassingen aan de gastransportleidingen;

Nationaal belang 2: ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en energietransitie.

Het is primair de taak van provincies en gemeente om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorziening (zoals zonne-energie en biomassa). Het ruimtelijk Rijksbeleid voor energie beperkt zich daarom tot grootschalige windenergie op land en op zee vanwege de grote omgevingsbelangen en de omvang van de opgave. Voor andere energiefuncties zijn er geen nationale ruimtelijke beleidsdocumenten nodig naast het faciliteren van ontwikkelingen o.a. door het aanpassen van wet- en regelgeving.

2.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De nationale belangen uit de SVIR die juridische borging vragen, staan in de AMvB Ruimte (ook wel bekend als Besluit algemene regels ruimtelijke ordening – Barro). De AMvB Ruimte is gericht op doorwerking van nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Bij het opstellen van bestemmingsplannen moeten gemeenten zich houden aan bij AMvB of verordening gestelde regels. Nieuwe of gewijzigde regels moeten binnen een bepaalde termijn in de bestaande bestemmingsplannen worden verwerkt. Dit kan betekenen dat gemeenten bestemmingsplannen moeten aanpassen aan de nieuwe AMvB Ruimte. De AMvB Ruimte is in december 2011 in werking getreden.

2.1.3 Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro)

De regels uit het Barro zijn verder uitgewerkt in het Rarro. In het Rarro zijn ruimtereserveringen

opgenomen voor de nieuwe aanleg en voor de uitbreiding van de infrastructuur. Ter plaatse van de in het Rarro bepaalde ruimtereservering mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op basis van het vigerende bestemmingsplan niet reeds mogelijk waren, met uitzondering van tijdelijke bouwwerken en bijbehorende bouwwerken. Een omgevingsvergunning voor het afwijken van het vigerende plan biedt daarin mogelijkheden. De voorgenomen ontwikkeling is niet gelegen in een ruimtereservering conform het Rarro.

2.1.4 Besluit ruimtelijke ordening

Er dient een zorgvuldige afweging gemaakt te worden ten aanzien van het ruimtegebruik. Dit dient met behulp van de "Ladder voor duurzame verstedelijking" te worden onderbouwd. De wijze waarop deze toets plaats dient te vinden is opgenomen in artikel 3.1.6 lid 2 Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en luidt als volgt.

"De toelichting van een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan de voorgenomen stedelijke ontwikkeling. Indien blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien, bevat de toelichting een motivering daarvan en een beschrijving van de mogelijkheid om in die behoefte te voorzien op de gekozen locatie buiten het bestaand stedelijk gebied."

Om dit te onderbouwen dienen de volgende stappen te worden doorlopen:

1. beoordeling door betrokken overheden of beoogde ontwikkeling voorziet in een behoefte voor bedrijventerreinen, kantoren, woningbouwlocaties, detailhandel en andere stedelijke voorzieningen;
2. indien er een vraag is aangetoond, beoordeling door betrokken overheden of deze binnen bestaand stedelijk gebied kan worden gerealiseerd door locaties voor herstructurering of transformatie te benutten.

De ladder voor duurzame verstedelijking is alleen van toepassing wanneer sprake is van een stedelijke ontwikkeling. Volgens artikel 1.1.1 lid 1, aanhef en onder i Bro is een stedelijke ontwikkeling een ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.

De beoogde ontwikkeling is geen ontwikkeling zoals bedoeld in bovenstaande. Hiermee kan de ontwikkeling in de planlocatie niet worden aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling en is de ladder voor duurzame verstedelijking niet van toepassing. De laddertoets hoeft dan ook niet doorlopen te worden.

2.1.5 Het Energieakkoord

In het energieakkoord is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het energieakkoord biedt een perspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn. Hiervoor zijn de volgende hoofddoelen geformuleerd:

- een besparing van energieverbruik met gemiddeld 1,5%;
- 100 PJ energiebesparing in 2020;
- een toename van het aandeel duurzame energie naar 14% van het totale jaarverbruik in Nederland in 2020 met een doorgroei naar 16% in 2023;
- het creëren van ten minste 15.000 voltijdsbanen binnen de duurzame energiesector.

Deze doelen zijn uitgewerkt in verschillende pijlers waarbij de voorgenomen ontwikkeling vooral aansluit op pijler 2 'Opschalen hernieuwbare energieopwekking' en pijler 3 'Stimuleren van

decentrale duurzame energie'. In het energieakkoord wordt uitgegaan van een opwekking van 186 PJ energie uit hernieuwbare energiebronnen. Om te komen tot deze energieopwekking zijn verschillende vormen van energieopwekking nodig: wind, biomassa en zon. Momenteel bedraagt het aandeel zonne-energie minder dan 1% van de totale energievraag.

Het onderhavige project levert daarom een belangrijke bijdrage aan de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 16% van duurzaam opgewekte energie in het totale Nederlandse energieverbruik in 2023.

2.2 Provinciaal beleid

2.2.1 Omgevingsvisie 2018

In de provinciale Omgevingsvisie is het beleid en de beoogde ontwikkelingsrichting van de provincie Drenthe uitgeschreven. Met het vaststellen van een nieuwe Omgevingsvisie voor het provinciaal areaal is vanuit de provincie een missie opgesteld. Deze missie luidt;

Het waarderen van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe passend bij deze kernkwaliteiten.

Drenthe is zich ervan bewust dat er ontwikkelingen (gaan) plaatsvinden die van invloed zijn op de robuuste systemen en die Drenthe blijvend veranderen. Denk bijvoorbeeld aan de gevolgen van klimaatverandering op het water-, natuur- en landbouwsysteem of de inpassing van duurzame energiesystemen binnen onze landschappen. Deze ontwikkelingen vormen juist de strategische opgaven van de omgevingsvisie. Deze opgaven vragen om een integrale en zorgvuldige afweging binnen en tussen de verschillende robuuste systemen. Belangrijk daarin is de zoektocht naar toegevoegde waarde en streven naar het behoud, en zo nodig, de ontwikkeling van de Drentse ruimtelijke identiteit. Kortom, er moeten functies, kwaliteiten en strategische opgaven met elkaar gecombineerd te worden. Dit noemen wij het combinatiemodel.

Het projectgebied ligt op grond van de kernkwaliteit 'Landschap' in het landschapstype 'Esdorpenlandschap'. Van provinciaal belang zijn:

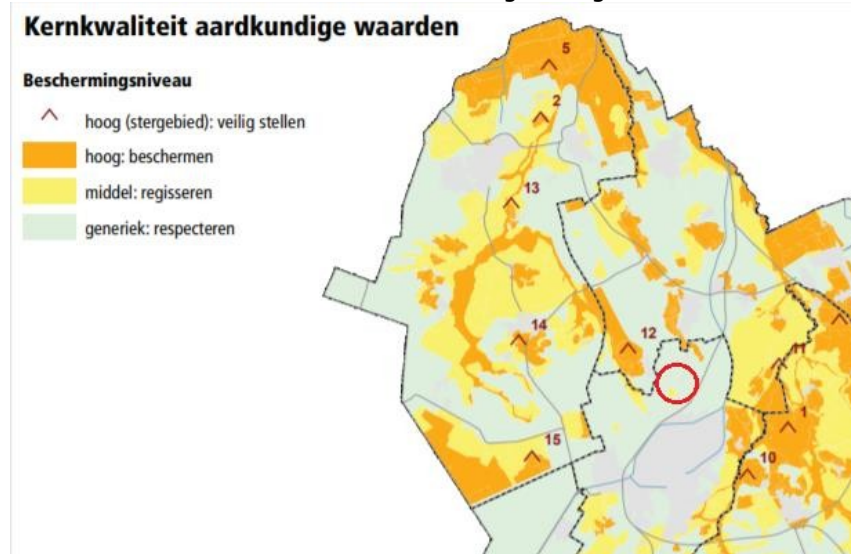
- de essen: deze voor het esdorpenlandschap kenmerkende open ruimtes zijn veelal omgeven met esrandbeplanting;
- de beekdalen: onbebouwd gebied met kleinschalige beplantingstructuren en beekdal(rand)beplanting.

Het provinciaal beleid is gericht op het behoud van de open ruimte en het versterken van esrandbeplanting en op het behoud van het onbebouwde karakter en het versterken van karakteristieke beekdal(rand)beplanting. Het ontwerp voor het zonnepark houdt nadrukkelijk rekening met de aanwezige landschappelijke waarden. Het zonnepark transformeert binnen dit landschap en niet andersom. In paragraaf 1.3 en bijlagen 2 en 3 wordt uitgebreid ingegaan op de landschappelijke inpassing.

Het provinciaal beleid ten aanzien van cultuurhistorie is beschreven in het Cultuurhistorisch Kompas. Het provinciaal belang Cultuurhistorie is vastgelegd in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur. Het veiligstellen van cultuurhistorische waarden en tegelijkertijd het bieden van ruimte voor ontwikkelingen, vraagt om een heldere wijze van sturing. Er wordt onderscheid gemaakt tussen drie sturingsniveaus: respecteren, voorwaarden stellen en eisen stellen. Voor het projectgebied, dat is gelegen in deelgebied 'Kop van Drenthe', geldt 'respecteren' als sturingsniveau. Bij ontwikkelingen ligt de provinciale inzet bij het waarborgen van de

cultuurhistorische samenhang voor de toekomst. Initiatiefnemers hebben de verantwoordelijkheid om de cultuurhistorische hoofdstructuur als inspiratiebron te benutten voor ontwikkelingen.

Ten aanzien van aardkundige waarden en archeologische waarden is het projectgebied gelegen op een generiek beschermingsniveau. In deze gebieden wil de provincie de lokale aardkundige kenmerken voor de toekomst bewaren. Van gemeenten wordt verwacht dat zij in deze gebieden nagaan welke kenmerkende aardkundige waarden aanwezig zijn en dat zij hieraan bescherming geven via het gemeentelijk bestemmingsplannen plannen en initiatieven daar op beoordelen. Onderstaande uitsnede laat zien dat het gebied geen kenmerkende aardkundige waarden omvat.

Figuur 17 Uitsnede Bodematlas Drenthe

De provinciale archeologische hoofdstructuur is opgebouwd uit bekende, zichtbare én onzichtbare archeologische vindplaatsen en gebieden, waar een beredeneerde verwachting is op het aantreffen van archeologische vindplaatsen, de zogenaamde archeologische verwachtingsgebieden. Samen vormen zij de essentiële bouwstenen die nodig zijn om het verhaal van de regionale bewoningsgeschiedenis te kunnen (blijven) vertellen, voor nu en voor toekomstige generaties. De inhoudelijke kaart Archeologie geeft een overzicht van deze Archeologische Hoofdstructuur die wij van provinciaal belang achten, het plangebied heeft daarin geen bijzondere archeologische waarden.

De provinciale ambitie is een Drenthe dat in 2050 volledig energieneutraal is, waarmee men zich aan het klimaatakkoord van Parijs conformeert. Dat betekent dat Drenthe in 2050 100% van het energiegebruik hernieuwbaar produceert. Het streven is om in 2050 naar een reductie van de CO₂-uitstoot van 80 tot 95% ten opzichte van 1990 te gaan, waarbij het aandeel hernieuwbare energie in 2030 op 40% moet liggen. Deze ambities zijn tevens verwoord in de Energieagenda 2016-2020 "Op weg naar een duurzame Drentse energiehuishouding".

Om onze doelen te bereiken, zetten wij volop in op energiebesparing, waardoor de vraag naar energie wordt beperkt. In de resterende energievraag in Drenthe willen we voorzien door de productie van hernieuwbare energie, mét behoud van leveringszekerheid en betaalbaarheid. Dat komt naar inschatting overeen met de productie van 20 Petajoule hernieuwbare energie. We streven naar een mix van energie uit wind, zon, biomassa, en bodemenergie. Een wezenlijk onderdeel van deze productie wordt gerealiseerd met 285,5 MW aan windturbines, zoals afgesproken in het Nationaal Energie Akkoord.

De energie-opgave wordt integraal aangepakt, zodat technologische, financiële en maatschappelijke innovaties en ontwikkelingen, ruimtelijke inpassing en de sociaal maatschappelijke impact daarvan in samenhang worden beschouwd. Wij willen de energieopgave realiseren, passend bij de kernkwaliteiten die de provincie rijk is. Er wordt gekozen om de energieopgave in eerste instantie te realiseren op logische locaties, waar verschillende functies gecombineerd kunnen worden of waar een meerwaarde gerealiseerd kan worden. Denk daarbij aan industrieterreinen, langs infrastructuur en op vuilstortplaatsen.

Tevens is het streven naar een evenwichtige spreiding van bestaande en nieuwe energieproductie in Drenthe, waarbij naast de kernkwaliteiten, de landschappelijke inpasbaarheid en maatschappelijk acceptatie van belang zijn. Eén van de voorbeelden van de combinatie met andere functies of het behalen van meerwaarde voor andere provinciale doelen en belangen is:

- Met zonne-energie kan meerwaarde worden gecreëerd in gebieden waar bestaande functies de ruimte onbenut laten, bijvoorbeeld bermen en groenstroken of restruimte (overhoeken) langs infrastructuur en luchthavens, (voormalige) vuilstorten, (voormalige) vloeivelden, zandwinplassen en andere (geïsoleerde) waterlichamen en parkeerterreinen (zonnepanelen op carports);

De provincie vraagt initiatiefnemers een plan op te stellen waarin aandacht is voor de ruimtelijke, fysieke context. Aandacht voor een samenhangend ontwerp, meerwaarde voor het gebied en inrichting van de randen zijn hierbij belangrijke aspecten. Juist aan de randen vindt men het belangrijk dat wordt ingespeeld op de omgeving en de kernkwaliteiten in het gebied.

Bij het ontwikkelen van een project hernieuwbare energie wordt als voorwaarde gesteld dat de initiatief nemende partij in overleg én in samenwerking met om- en aanwonenden (niet zijnde grondeigenaren alleen) een participatieplan opstelt waarin de verschillende maatregelen die bijdragen aan participatie worden opgenomen. Om- en aanwonenden worden daadwerkelijk uitgenodigd en mogelijkheden geboden om deel te nemen aan het project, te denken valt aan financiële participatie. Om- en aanwonenden hebben daarbij ook zelf de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op het uiteindelijke participatieplan. Dit is in het beleid van EdA vastgelegd in haar 4xLokaal participatieplan.

De ontwikkeling is een samenwerking op gelijkwaardige basis tussen Adamant Solar en de coöperatieve ontwikkelaar Bronnen VanOns, in opdracht van de lokale Energiecoöperatie duurzaam Assen. Na Financial Close start EdA de besluitvorming met haar Ledenraad op om het zonnepark voor 50% in eigendom te nemen. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan minimaal 50% lokale participatie zoals in het Klimaatakkoord is vastgelegd en aansluit op het gemeentelijke beleid 3 x lokaal. Verder wordt er met de ontwikkeling nadrukkelijk gewerkt aan de landschappelijke inpassing van het zonnepark. Het gebruik van een (op termijn buiten gebruik rakende) zandwinplas maakt dat de ontwikkeling past binnen het provinciaal beleid.

2.2.2 Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018

In de Provinciale Omgevingsverordening vertaalt de provincie Drenthe zijn Omgevingsvisie (deels) door naar concrete regels. Op 3 oktober 2018 is, samen met de provinciale omgevingsvisie, de actualiseerde versie door Provinciale Staten vastgesteld. In de omgevingsvisie is opgenomen dat de provincie inzet op duurzame energievoorziening en CO₂-reductie. De inpassing in het landschap van ruimtelijke ontwikkelingen behorende bij de energietransitie vraagt om een zorgvuldige benadering. Met de realisatie van zonne-akkers worden installaties aan het landschap toegevoegd. De locatie specifieke aspecten (waaronder de mate van openheid) en het omliggend gebied vormen de ruimtelijk-fysieke context voor een zonne-akker. Deze locatie specifieke aspecten dienen te worden betrokken bij de ruimtelijke en landschappelijke inpassing.

De vorm, dichtheid en hoogte van de opstelling, de mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik en aandacht voor het ontwerp van de randen vragen daarin specifieke aandacht. In het ruimtelijk plan moet worden geborgd dat de gebruikte zonne-akkers worden opgeruimd als ze niet meer worden gebruikt voor het opwekken van zonne-energie. De installaties moeten worden verwijderd, dit betekent ook de ondergeschikte onderdelen en hetgeen hiervoor in de bodem is aangebracht. Landschapselementen die landschappelijke meerwaarde opleveren, dienen te worden gehandhaafd. Het borgen kan bijvoorbeeld in de paragraaf over uitvoerbaarheid, waar is aangegeven hoe het opruimen is geborgd, eventueel tezamen met borging in een privaatrechtelijk contract.

Daarnaast omschrijft artikel 2.24 'Zonne-energie' nader hoe een ruimtelijk plan zich plaatst binnen het landschap. Concreet betekent dit dat een ruimtelijk plan kan voorzien in de realisatie van zonne-akkers indien uit het desbetreffende ruimtelijk plan blijkt dat:

- dit gebeurt op een wijze die passend is binnen het landschap, en;
- er sprake is van een combinatie met andere functies, en/of er sprake is van een meerwaarde voor andere provinciale doelen en belangen.
- geborgd is dat op de gebruikte locatie de installatie(s) na uit gebruik name worden verwijderd.

Zonneakkers in Drenthe - handreiking landschappelijke inpassing (11-2020)

Tevens hebben de ontwikkelaars hun Ruimtelijk plan alsook de Landschappelijke inpassing van dit initiatief getoetst aan het Provinciaal beleid welke recentelijk is vastgesteld en gepubliceerd door het college van Gedeputeerde Staten, als zijnde beleidsregels Zon "Zonneakkers in Drenthe – handreiking landschappelijke inpassing". Deze beleidsregels zijn een verfijning is van het beleid Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018 en geven concrete handvaten met betrekking tot het ontwerpen en inpassen van zonneakkers binnen de Provincie Drenthe. De correlatie met het huidige Gemeentelijk beleid en het ontwikkelplan is sterk als het gaat om locatiekeuze (i.e. duurzaam gebruik van in onbruik geraakte locaties voor energiewinning), meerwaarde creatie (i.e. herstel en versterking van cultuurlandschap en biodiversiteit), behoud van kernkwaliteiten van het gebied (i.e. behoud zichtlijnen en landschapsstructuren), etc. Het resultaat van deze toepassingen wordt verder uiteengezet in het stuk "Landschappelijke Inpassing Zonnepark Ubbena".

De ontwikkelaars hebben ruime aandacht besteed aan de landschappelijk inpassing van het beoogde zonnepark, waarbij rekening is gehouden met de bestaande omgeving in de brede zin van het woord. Verder is er sprake van de combinatie met natuurontwikkeling en wordt deze zandwinning locatie functioneel en doelmatig gebruikt voor het opwekken van zonne-energie. In de overeenkomst met de eigenaar zijn afspraken gemaakt over het verwijderen van de installatie na uitgebruikname. Tevens kan dit als voorwaarde worden opgenomen in de omgevingsvergunning. Geconcludeerd kan worden dat de ontwikkeling past binnen het provinciale beleid.

2.3 Gemeentelijk beleid

2.3.1 Strategienota Ruimte 2016

De gemeente wil de beschikbare ruimte in de stad zo goed mogelijk inzetten voor het bereiken van maatschappelijke doelen. Als tussenstap naar een nieuwe Omgevingsvisie heeft de gemeente Assen de Strategienota Ruimte 2016 vastgesteld.

Deze Strategienota bouwt voort op - en is een actualisering op onderdelen - van eerdere ambities uit de Structuurvisie Assen 2030, Structuurvisie FlorijnAs en Hoofdlijnen actualisatie structuurvisie die de raad eerder heeft vastgesteld. Ook biedt de nota een kader om snel en flexibel te kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen. Daarin past ook de zoektocht naar mogelijkheden voor vormen van duurzame energie, specifiek in Assen-Noord en de omgeving van de A28.

2.3.2 Visie Energietransitie

Assen werkt aan een duurzame gemeente die klaar is voor de toekomst waarbij men in 2050 een CO₂-neutrale gemeente wil zijn. De manier waarop dat bereikt wordt is vastgelegd in het uitvoeringsprogramma voor 2019-2020. Hierin staat beschreven welke projecten er lopen en hoe de gemeente bewoners, organisaties en bedrijven wil helpen om maatregelen te nemen voor een CO₂-neutrale gemeente. Een CO₂-neutraal Assen houdt in dat alle energie die we nodig hebben, duurzaam wordt opgewekt met hernieuwbare bronnen – zoals zon, wind, biomassa en aardwarmte. In de Visie Energietransitie heeft het gemeentebestuur de doelstellingen vastgelegd die moeten bijdragen aan de verduurzaming van de gemeente:

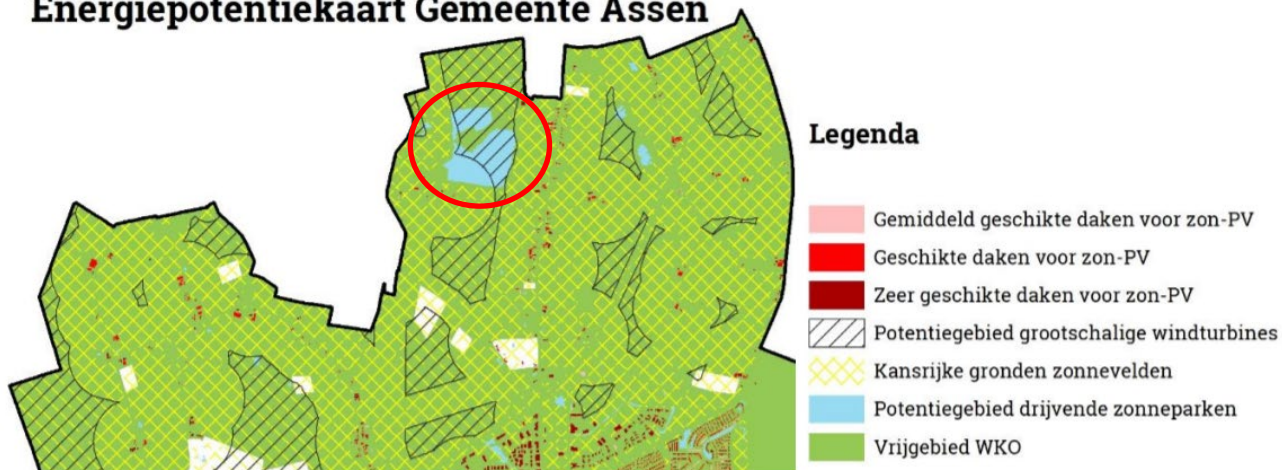
- 2020: 14% van alle energie in Assen wordt duurzaam opgewekt en er wordt 10% energie bespaard
- 2030: De gemeentelijke organisatie is CO₂ neutraal
- 2040: De gebouwde omgeving van Assen is CO₂ neutraal

De visie sluit aan bij de landelijke en wereldwijde afspraken die moeten zorgen voor een beter klimaat.

2.3.3 Zonneparken in Assen

Na het opstellen van bovengenoemde visie zijn de 'energiepotentiekaart van Assen' en 'ruimtelijke verkenning energietransitie Assen' opgesteld.

Energiepotentiekaart Gemeente Assen

Figuur 18 Uitsnede Energiepotentiekaart Assen

2.3.4 Beleidskader Zonneparken in Assen

Vervolgens heeft gemeente Assen haar beleidskader t/m 2020 als ambitie uitgeschreven in het Beleidskader 'zonneparken in Assen'. Voor dit beleidskader is een werkgroep samengesteld

die bestaat uit inwoners van Assen, de Natuur en Milieufederatie Drenthe, Energiecoöperatie duurzaam Assen en gemeente Assen. De werkgroep heeft inhoudelijk meegedacht bij de totstandkoming van het beleidskader, waarbij een 11-tal pilotlocaties zijn aangewezen (waaronder zandwinplas Ubbena).

Vervolgens heeft Assen de zogenaamde Zonneladder in het leven geroepen. Dit instrument brengt hiërarchie in het beoordelen van de geschiktheid van locaties voor zonneparken aan de hand van de volgende treden:

- Trede 1:** We starten op de ladder met de prioriteit: zon-op-daken. Het gaat om zowel bedrijfsdaken als particulieren daken.
- Trede 2:** Daarna is dubbelgebruik van ruimte aantrekkelijk. Denk hierbij aan parkeerterreinen of waterwinplassen.
- Trede 3:** Voor grondgebonden initiatieven richten wij ons vervolgens op de gronden langs wegen, onder hoogspanningskabels, geluidswallen, zandafgravingen en bijvoorbeeld braakliggende grond bestemd voor bedrijven.
- Trede 4:** Pas daarna kunnen wij ons richten op agrarische grond.

Figuur 19 De 4 treden vanuit het gemeentelijk beleidskader

Inmiddels is gebleken dat er niet voldoende ruimte is op bedrijfs- en particuliere daken om de ambitie te halen waardoor er naar ontwikkelingen op trede 2 en 3 wordt gekeken. De beoogde ontwikkeling van initiatiefnemers behoort onder trede 2 en past daarmee binnen de gemeentelijke ambitie.

Verder schrijft het beleidsdocument voor op welke wijze participatie dient te worden uitgevoerd en is het principe '3 x lokaal' ontstaan; lokaal opwekken, lokaal gebruiken en lokaal economisch en financieel voordeel. Verder eist het beleid dat initiatiefnemers nadrukkelijk aandacht besteden aan de juiste vormgeving en landschappelijke inpassing van het zonnepark. Daarnaast schrijft men voor dat per project onderzocht moet worden hoe er meerwaarde/kwaliteitsverhoging gegenereerd kan worden ten aanzien van functiemenging en meerwaarde voor mensen en ecologie.

De voorgenomen ontwikkeling past binnen het beleid aangezien er sprake is van een pilotlocatie, die voldoet aan trede 2. Verder zijn initiatiefnemers reeds actief om de omgeving nauw te betrekken bij de ontwikkeling zodat aan het 3x lokaal-principe wordt voldaan. Er is zelfs sprake van 4xLokaal; zie par. 4.1.

2.3.5 De omgevingsvisie "Assen nog Mooier"

Door de komst van de Omgevingswet, die naar alle waarschijnlijkheid op 1 juli 2022 in werking treedt, wordt van gemeenten verwacht een omgevingsvisie op te stellen (als vervanging van de structuurvisie). De Omgevingswet stelt namelijk een – meer integrale – langeretermijnvisie voor de leefomgeving verplicht: een omgevingsvisie, met daarin aandacht voor alle beleidssectoren die de leefomgeving beïnvloeden, ruimtelijk en sociaal-maatschappelijk. De visie gaat in op de samenhang tussen onder andere de ruimtelijke ordening, wonen, het winkellandschap, werken, onderwijs, energie, klimaatadaptatie, groen en natuur, toerisme, recreatie, cultuur(historie), gezondheid en sport.

Met de Omgevingsvisie 'Assen nog Mooier' is de centrale ambitie voor Assen tot 2040 gepresenteerd: Ontspannen stedelijkheid. Met drie richting gevende principes (groene, dynamische en verbonden stad) wordt op basis van drie strategische sporen en op hoofdlijnen de beleidskeuzes voor de weg naar 2040 uitgestippeld.

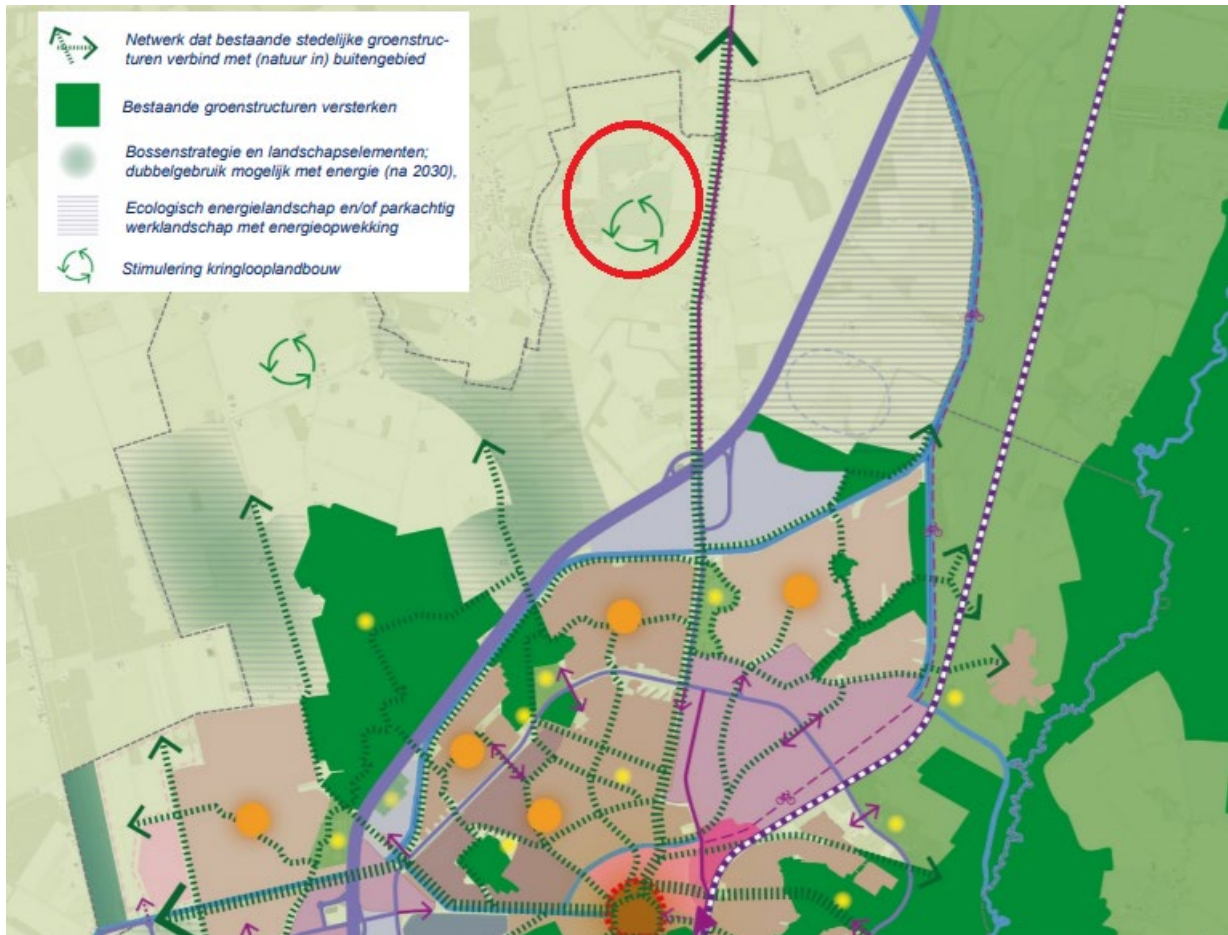
In het principe dynamische stad richt de visie zicht met name op de stedelijke omgeving van Assen met haar aanbod aan voorzieningen in verschillende sectoren zodat het een aantrekkelijke en toegankelijke stad is en blijft in de brede zin van het woord. Het principe verbonden stad streeft naar een stad waarin iedereen mee kan doen en de fysieke barrières zijn weggenomen. Daarin zijn sociale controle en vitale wijken een belangrijk onderdeel.

De voorgenomen ontwikkeling heeft het meeste raakvlak met het principe groene stad. Zo streeft dit principe naar een goede omgeving voor dieren die de biodiversiteit verbeteren en is groen een belangrijk onderdeel in de aanpak richting een steeds sneller veranderend klimaat. Stevige groenstructuren en bomen zorgen in hete periodes voor verkoeling, het voorkomen van wateroverlast, het binden van CO2 en een toename van de

biodiversiteit.

Daarnaast is dit principe er één die streeft naar een duurzame, circulaire en klimaat neutrale stad. Deze dimensie werkt door in de inrichting van de stad; in woningen en gebouwen, in de manier waarop men zich verplaatst, hoe er geproduceerd wordt en hoe er met niet-hernieuwbare grondstoffen omgegaan wordt.

De gepresenteerde visiekaart richting de ontspannen stedelijkheid ziet er als volgt uit.

Figuur 20 Uitsnede visiekaart met ontwikkellocatie weergegeven (rood)

Binnen de omgevingsvisie zijn de volgende drie strategische sporen genoemd waarmee de groene stad van het Noorden gecreëerd moet worden;

- A. Assen nog groener maken: "‘Vergroenen’ gaat ook over verduurzaming in bredere zin. Om aan de klimaatdoelstellingen te voldoen, stimuleren en faciliteren we duurzame vormen van mobiliteit. Elektrische (deel)auto’s en fietsen zijn een schoon alternatief voor de klassieke auto en kunnen zorgen voor een afname van het particuliere fossiele autobezit en -gebruik. De vrijgekomen ruimte in het straatbeeld kan vervolgens weer worden ingezet voor andere (duurzame) doeleinden, zoals groen of plekken voor wateropslag"
- B. Duurzame energie op de juiste plek: "We verkennen de mogelijkheden voor grootschalige energieopwekking voor de langere termijn en kijken daarbij ook naar windenergie. We zoeken daarbij koppelmogelijkheden met andere opgaven in zowel landelijk als stedelijk gebied en dragen zorg voor een goede landschappelijke inpassing."
- C. Inspelen op klimaatverandering: "We richten de ruimte zo in dat wateroverlast wordt voorkomen en hittestress en verdroging van onze natuur wordt tegengegaan. Wateroverlast als gevolg van piekbuien pakken we aan door te zorgen dat het water op kwetsbare plekken snel weg kan of kan worden gebufferd (meer groen, minder verhardingen, wadi’s en technische oplossingen). Tegelijkertijd houden we water zo lang mogelijk vast in beken en watergangen om te voorkomen dat er benedenstrooms overlast ontstaat."

Met de voorgenomen ontwikkeling wordt er invulling gegeven aan alle drie de strategische sporen. De vergroening in het plan wordt ingevuld door het aanbrengen van beplanting en verdere landschappelijke inpassing van het zonnepanelenpark. De grootste bijdrage wordt geleverd aan het strategische spoor 'duurzame energie op de juiste plek' doordat er sprake blijft van dubbel ruimte gebruik en de locatie voor langere termijn een bron van duurzame energie zal zijn. Met de voorgenomen ontwikkeling blijft er verder voldoende ruimte en capaciteit over voor voldoende waterberging en buffering. Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen ontwikkeling in lijn is met het beleid vanuit de omgevingsvisie en hieraan een positieve bijdrage levert.

2.4 Conclusie

De realisatie van de drijvende zonnepanelen conflicteert niet met de bovengenoemde beleidsdocumenten. Het beleidskader biedt dan ook voldoende aanleiding om de voorgenomen werkzaamheden uit te voeren conform de eerder beschreven projectbeschrijving.

3 Onderzoek en toetsing

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de verantwoording van de ontwikkelingen van de voorliggende planologische afwijking met het oog op milieu- en omgevingsaspecten.

3.1 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Voor ingrijpende ontwikkelingen dient gemotiveerd te worden of sprake is van negatieve effecten op het milieu. Afhankelijk van de omvang van de ontwikkeling dient een m.e.r.-procedure, een m.e.r.-beoordelingsprocedure of een vormvrije m.e.r.-beoordelingsprocedure uitgevoerd te worden.

Het doel van een m.e.r.-beoordeling is om te analyseren in hoeverre sprake is van mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen. Als uit de m.e.r.-beoordeling blijkt dat sprake is van mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen kan het bevoegd gezag besluiten een m.e.r.-procedure op te starten. Als de milieugevolgen beperkt zijn of hierin het plan goed mee om kan worden gegaan, volstaat deze m.e.r.-beoordelingsnotitie. De m.e.r.-beoordeling is dan afgerond en vormt dan een bijlage bij het ruimtelijk besluit (omgevingsvergunning afwijking bestemmingsplan of een bestemmingsplan).

De ruimtelijke onderbouwing voorziet in het aanbrengen van een ca. 55.500 drijvende zonnepanelen. Daarmee wordt geen activiteit mogelijk gemaakt die wordt genoemd in bijlage D bij het Besluit m.e.r.. Een uitspraak¹ van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft helderheid geschept in het feit dat een zonnepark niet onder onderdeel C of D van het Besluit Milieueffectrapportage valt. De Afdeling vindt een zonnepark geen landinrichtingsproject (categorie 9, onderdeel D), geen stedelijk ontwikkelingsproject (categorie 11.2, onderdeel D) en ook geen industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water (categorie 22.1, onderdeel D). Een vormvrije m.e.r.-beoordeling of het opstellen van een mer-beoordelingsnotitie is dan ook niet noodzakelijk voor de voorliggende ontwikkeling.

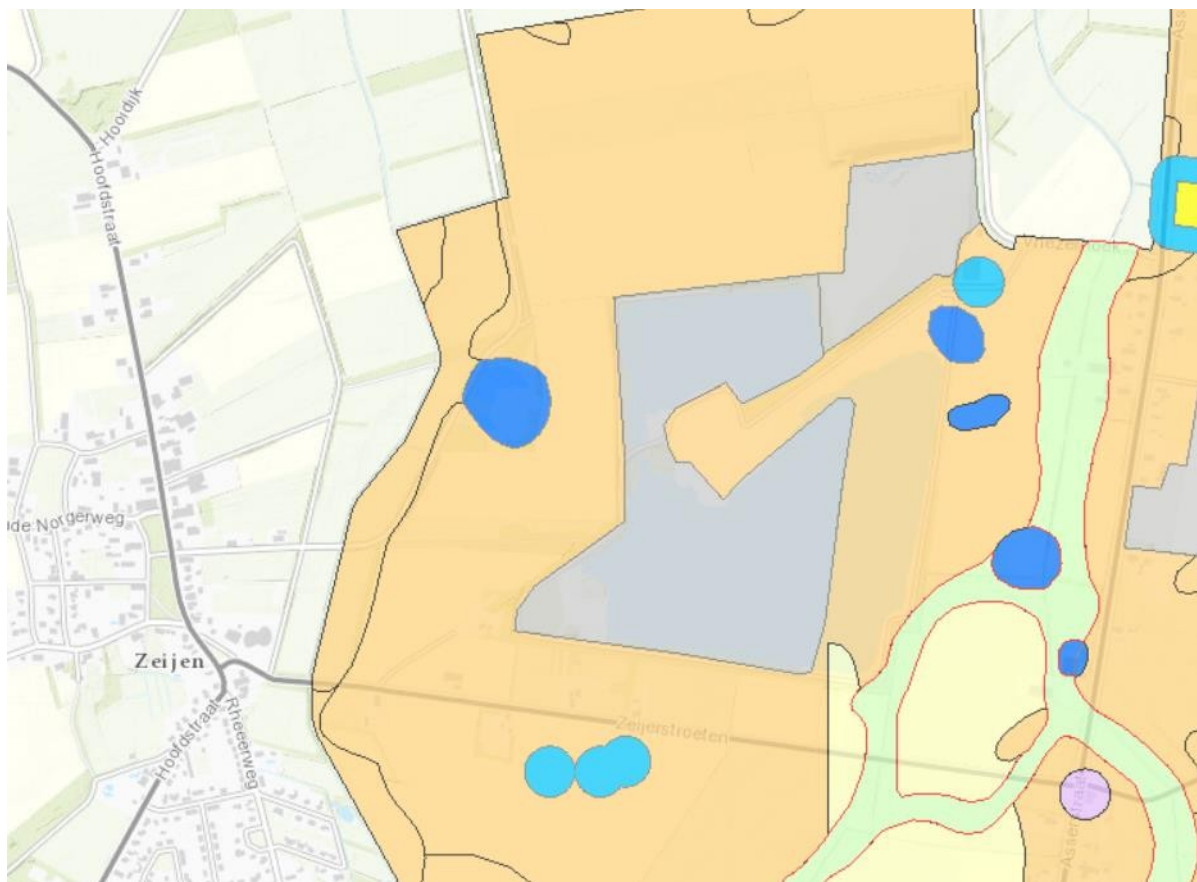
Gedurende de werkzaamheden kan er sprake zijn van enige verstoring van de omgeving. Gelet op de beperkte tijdsduur en de kleinschaligheid van het project, betreft het hier echter een gering effect. De milieugevolgen van het plan zijn in deze onderbouwing inzichtelijk gemaakt. Hieruit blijkt dat geen grote gevolgen zijn te verwachten.

3.2 Archeologie

Archeologische waarden zijn in Nederland veelal onzichtbaar, aangezien ze grotendeels verborgen liggen in de bodem. Hierdoor zijn ze niet eenvoudig te karteren. Voor de onbekende waarden heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) opgesteld. Voor de bekende waarden is de Archeologische Monumentkaart (AMK) opgesteld. Bij bodemverstoringen dient getoetst te worden of de archeologische waarden niet verstoord of beschadigd worden.

Gemeenten hebben de taak om bij de verlening van omgevingsvergunningen in de afweging rekening te houden met aanwezige en te verwachten archeologische waarden. In de gemeente Assen is de Kaart Archeologisch Beleidsadvies Assen opgesteld waarin verschillende archeologische verwachtingswaarden zijn opgenomen. Indien zich een concreet ruimtelijk plan met bodemingrepen voordoet, wordt het plan getoetst aan de Kaart Archeologisch Beleidsadvies Assen en de archeologisch waardevolle gebieden op deze beleidskaart. In onderstaande is een uitsnede

¹ ABRvS 14 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2770

Figuur 21 Uitsnede Bodematlas Drenthe

De projectlocatie is op de kaart grotendeels aangeduid als 'verstoord tot onder archeologisch niveau; 0,00' en bestempeld als 'geen onderzoek noodzakelijk'. Het overige gedeelte is aangeduid als 'hoog of middelhoog'. Voor het gedeelte met een hoge tot middelhoge verwachting wordt archeologisch onderzoek aanbevolen bij bodemingrepen met een omvang van meer dan 1.000 m² en dieper dan 30 cm-mv, tenzij sprake is van een (natuur)terrein zonder bouwvoor², zoals een heideterein. De bodemingrepen zijn in de eerste instantie (fase I) voor de voorgenomen ontwikkeling van dusdanig beperkte omvang dat een archeologisch onderzoek niet noodzakelijk wordt geacht. Wanneer de zandwin activiteiten definitief worden gestaakt en fase II van de landschappelijke inrichting start, zal er voordat de ingrepen in de bodem plaatsvinden er historisch onderzoek wordt uitgevoerd. Mocht uit dit historisch onderzoek blijken dat er verdachte locaties op bodemverontreiniging aanwezig zijn, dan zal hier daadwerkelijk bodemonderzoek conform de NEN 5740 A1 van 2016 plaats te vinden. Ook zal er dan rekening worden gehouden met bekende gevallen van bodemverontreiniging ter plaatse.

Recente historie

Sinds de start van de zandwin operatie in de jaren 70 van de vorige eeuw is er een sterke verbinding tussen de zandwinplassen en het dorp. Niet alleen wordt er gewandeld, ook heeft men er van oudsher gezwommen en zijn er diverse visplekken. Het oude Kerkepad van Zeijen naar Vries liep direct langs de noordkant van de Natuurplas, terwijl de oude (zandweg) van Zeijen naar Vries/Ubbena al sinds begin 19de eeuw liep op de plaats van de huidige scheidingsweg tussen beide plassen. Het gebied is derhalve verbonden met het dorp Zeijen. Toegang is in het verleden gedoogd terwijl vissers met vergunning hun hengel konden uitwerpen.

² De bovenste, veel bewerkte en vaak met humeus materiaal verrijkte laag van de grond. De grondlaag waar de wortels van de planten in groeien.

Relatie met het Meestersveen;

Het Meestersveen is (zeer waarschijnlijk) een pingo ruïne en is gelegen in een laagte ten westen van de Natuurplas. Het meestersveen is gezamenlijk eigendom van Staatsbosbeheer, Stichting ZeijerWiek en een particulier (R. Heling). Ontwikkeling van natuur- en cultuurhistorische waarde heeft daar prioriteit en de afgelopen 25 jaar hebben de vrijwilligers samen met het Staatsbosbeheer kleinschalige maatregelen uitgevoerd om het Meestersveen te behouden.

De oude pingo ruïne is groter dan het huidige Meestersveen en strekt zich uit naar de nabij gelegen akkers. Op de bijgevoegde luchtfoto is de omtrek van de pingo ruïne zichtbaar als lichte cirkel op de akkers.

Figuur 22 Luchtfoto met daarop de Natuurplas en omtrek Pingo Ruïne

3.2.1 Conclusie

De werkzaamheden kunnen zonder verdere restricties ten aanzien van archeologie worden uitgevoerd. Echter, indien tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden onverhoopt archeologische waarden worden aangetroffen dan zal opdrachtgever hiervan melding maken conform artikel 53 van de Monumentenwet. De gemeente Assen zal hiervan op de hoogte worden gebracht als bevoegd gezag zijnde.

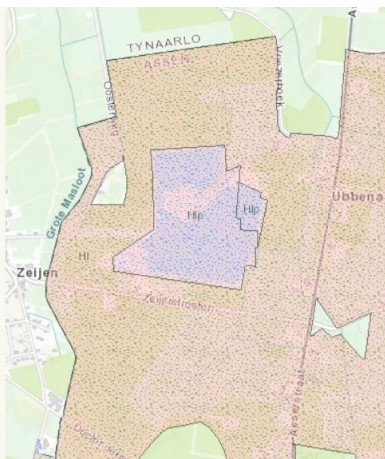
3.3 Cultuurhistorie

In 2010 is in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) opgenomen dat gemeenten bij het maken van nieuwe bestemmingsplannen, maar ook bij het afwijken van bestemmingsplannen door toepassing van de zogenaamde uitgebreide afwijkingsbevoegdheid uit de Wabo, rekening moeten houden met de in en rondom het projectgebied aanwezige cultuurhistorische waarden. Onder cultuurhistorische waarden vallen naast archeologische waarden ook monumenten, beeldbepalende panden en beschermde stads- en dorpsgezichten, die op basis van de Monumentenwet zijn aangewezen. Voor de gemeente Assen is een cultuurhistorische waardenkaart opgesteld. Het plangebied is gelegen in rationele landbouwontginningen met nu bijzondere functies.

Rationele landbouwontginning, nu bijzondere functies (Hlf)

Een aantal heideontginningen heeft door of na de ontginning een bijzondere functie gekregen. Zo werd op de smalle strook heide tussen Loon en de Broekstukken de Vrieserweg aangelegd, waarbij beekdal en es een paar meter werden uitgebreid tot aan de weg. Ten noorden van de plas Baggel huizen werd een stuk (voormalige) heide vergraven tot waterplas. Ten zuiden van de (in 1850 nog beboste) bouwlandkamp Boskamp werd in de jaren vijftig op een stukje beboste heide de fraai vormgegeven begraafplaats Boskamp aangelegd. Daarnaast werd ten noorden van de kom een deel van een heideontginning aangepast tot golfterrein. Hieronder viel een klein gedeelte van de ontginning Zeijerveld. Rationele landbouwontginning, nu zandwinningsplas (Hlp)

Nabij Ubbena werd vanaf de jaren zestig een zandwinningsplas aangelegd, die nog altijd in bedrijf is bij de firma Trip-Popken. Uiteraard is hierdoor het oude ontginningslandschap op de locatie van de plas volledig verdwenen.

Figuur 23 Uitsnede Bodematlas Drenthe

Uit de toelichting op de waardenkaart blijkt dat het oude ontginningslandschap volledig is verdwenen en dus geen waarde meer heeft. In, om en binnen de directe omgeving van, het projectgebied zijn verder geen historische bouwwerken, monumentale panden of structuren met een cultuurhistorische of beeldbepalende waarde te benoemen. Daarnaast worden deze elementen door de voorgenomen werkzaamheden niet aangetast. Het aanbrengen van de zonnepanelen is dan ook niet van (negatieve) invloed op de cultuurhistorie ter plaatse.

3.4 Bodem

In verband met de uitvoerbaarheid van het plan moet onderzoek verricht worden naar de bodemgesteldheid in het projectgebied. Bij de beoordeling van bestemmingsplannen en een beoordeling of wordt voldaan aan een 'goede ruimtelijke ordening' wordt in het algemeen de richtlijn gehanteerd dat ten minste het eerste deel van het verkennend bodemonderzoek, het historisch onderzoek, wordt verricht op alle bestemmingen waar een functiewijziging wordt voorzien. Indien uit het historisch onderzoek wordt geconcludeerd dat op de betreffende locatie sprake is geweest van activiteiten met een verhoogd risico op verontreiniging, dan dient een volledig verkennend bodemonderzoek te worden verricht. Nieuwe bestemmingen dienen bij voorkeur op of in schone grond te worden gerealiseerd.

3.4.1 Besluit Bodemkwaliteit

In het Besluit Bodemkwaliteit is het landelijk beleid ten aanzien van het bodembeleid verankerd. Het Besluit streeft naar duurzaam bodembeheer, waarbij een balans gezocht wordt tussen bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu enerzijds en het gebruiken van de bodem voor maatschappelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw of aanleg van wegen anderzijds. Het Besluit bevat regels voor kwaliteitsborging (Kwalibo), bouwstoffen, grond en baggerspecie.

Bodemkwaliteit staat in toenemende mate op de agenda bij ruimtelijke ontwikkelingsprocessen. Het gaat dan om de milieukundige bodemkwaliteit, dus de aanwezigheid van verontreinigingen zoals zware metalen, polycyclische aromatische koolwaterstoffen, minerale olie of andere organische stoffen, zoals bestrijdingsmiddelen. In het verleden was het streven alle verontreiniging uit de bodem te halen, zodat ze geschikt zou zijn voor alle mogelijke gebruik. Dit bleek een onbetaalbare en dus onhaalbare operatie. De afgelopen jaren heeft een omslag plaatsgevonden in het denken over bodemkwaliteit en bodemgebruik. Belangrijker dan voorheen is het de bodem goed te beheren, ook al is sprake van bodemverontreiniging.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is de vraag of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert

voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet (bijvoorbeeld graafwerkzaamheden). Om deze vragen te kunnen beantwoorden is informatie over de bodemkwaliteit nodig. Dit is enerzijds informatie die uit de reguliere bodemonderzoeken komt, anderzijds is dit informatie over de gebieds(eigen)kwaliteit (achtergrondwaarden) en de ligging van bronnen van verontreiniging met hun invloedssfeer. Voorts moeten de beoogde bodemgebruiksvormen in het plangebied bekend zijn. Voor een afweging of de bodem geschikt is voor het voorgenomen gebruik kunnen de waarden uit het Besluit bodemkwaliteit gehanteerd worden.

De ontwikkeling die op basis van deze ruimtelijke ontwikkeling mogelijk worden gemaakt omvat gedurende fase I zeer beperkte ingreep in de bodem. Gedurende fase II (na beëindiging zandwinning) zal het gaan om het aanleggen van wandelroutes, aanbrengen van een zwaluwwand en het toevoegen van beplanting. Voordat deze ingrepen in de bodem plaatsvinden zal er historisch onderzoek worden uitgevoerd, welke bij aanduiding van bodemverontreiniging conform de NEN 5740 A1 (2016), een bodemonderzoek zal plaats vinden. Op het moment dat de zonnepanelen worden geplaatst, zal er zeer minimaal in de grond worden gegraven en zijn de ingrepen in de bodem minimaal.

Uit recente informatie vanuit de Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Drenthe blijkt dat er op de locatie verdachte locaties op bodemverontreiniging (gedempte sloten) zijn. Ook is bekend dat er op de locatie een geval van ernstige bodemverontreiniging aanwezig is, die als urgent is beoordeeld. Het betreft een grondwaterverontreiniging met metalen, die zich mogelijk verspreidt. Door de provincie Drenthe is hierop een beschikking genomen (gedateerd 14 november 2000; kenmerk Bo/A16/2000009358). In opdracht van de provincie Drenthe is door Arcadis een actualisatie onderzoek naar deze verontreiniging uitgevoerd om te toetsen of het geval van bodemverontreiniging nog steeds met spoed (het voormalige urgent, nieuwe regelgeving, nieuwe termen) moet worden gesaneerd. Conclusie van dit onderzoek is dat er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging, die niet met spoed hoeft te worden gesaneerd. De provincie Drenthe heeft dit door middel van een beschikking vastgelegd (31 januari 2022 (kenmerk Z2021-009913)). Deze verontreiniging staat de aanleg van het zonnepark niet in de weg met dien verstande dat er geen bemaling is voorzien voor de werkzaamheden en verplaatsing van de verontreiniging niet aannemelijk wordt geacht.

De realisatie en aanwezigheid van het zonnepanelenpark heeft vervolgens geen enkele negatieve impact op de aanwezigheid van de bestaande grondwaterverontreiniging, aangezien er geen zand/grond in grote mate wordt vergraven of verplaatst. Daarnaast is er geen noodzaak tot het gebruiken van grondwater voor de aanwezigheid, beheer en behoud van het zonnepanelenpark.

Daar de zandwinning nog actief is en het te winnen zand gelegen is binnen de contour van de sterke grondwaterverontreiniging, wordt er bij het winnen van dit zand gewerkt binnen een geval van ernstige verontreiniging. Hierbij wordt de verontreiniging verminderd of verplaatst. Dit is vanuit de Wet bodembescherming alleen toegestaan als hiervoor een melding wordt gedaan bij bevoegd gezag wet bodembescherming (bijvoorbeeld met een saneringsplan). De bovengenoemde ontgravingsactiviteiten ten behoeve van (de inpassing van) het zonnepanelenpark zijn volledig gelegen buiten deze contouren en derhalve op de voorgenomen ontwikkeling niet van invloed.

Nadrukkelijk dient hier opgemerkt te worden dat de huidige zandwinning een bestaande activiteit is. De huidige activiteiten van de zandwinning, in relatie tot de verontreiniging, vallen derhalve buiten de beschouwing van deze ruimtelijke onderbouwing en is een zaak tussen de huidige eigenaar en het bevoegd gezag.

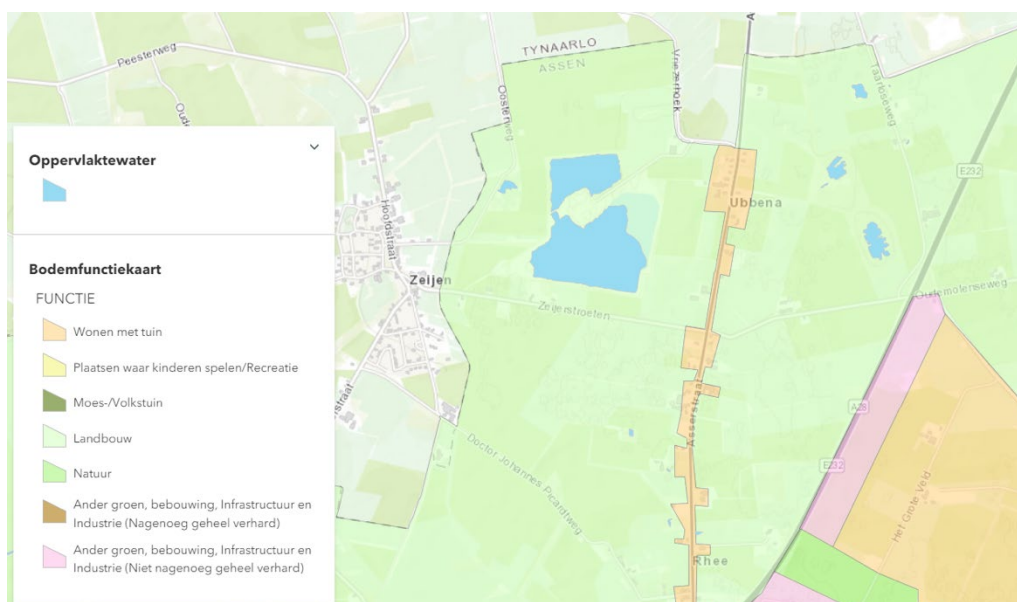
In relatie tot de voorgenomen ontwikkeling zal rekening gehouden worden met de aanwezigheid van gedempte sloten door de exacte locatie van deze dempingen en is er reeds afstemming geweest met de RUD. De verwachting is, gezien de minimale bodemingrepen die voor de beoogde ontwikkeling en inrichting niet dieper gaan dan 50cm-mv, dat er geen raakvlak is met deze dempingen. Indien dit wel het geval is, zal er voor start van de graafwerkzaamheden, nader onderzoek worden uitgevoerd naar aanwezigheid van bodemvreemde materialen en/of vervuilingen zodat passende maatregelen kunnen worden getroffen. Vooralsnog blijft de zandwinning van fa. Popken in bedrijf tot minimaal 2026 en zullen zij hun eigen grondroeractiviteiten moeten toetsen aan de huidige wetgeving.

Resumé kan worden gesteld dat er binnen het plangebied een bodemverontreiniging aanwezig is. Recentelijk is door Arcadis (16 juni 2021 (kenmerk D10006457.38)) een actualisatie onderzoek uitgevoerd op de grondwaterverontreiniging met zware metalen. Conclusie van dit onderzoek is dat er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging, die niet met spoed hoeft te worden gesaneerd. De provincie Drenthe heeft dit door middel van een beschikking vastgelegd (31 januari 2022 (kenmerk Z2021-009913)). Mocht bij aanvang van de inpassingswerkzaamheden behorende bij fase II, uit historisch onderzoek blijken dat er verdachte locaties op bodemverontreiniging aanwezig zijn, dan dient hier daadwerkelijk bodemonderzoek conform de NEN 5740 A1 van 2016 plaats te vinden.

Doordat er een drijvend zonnepanelenpark op bestaand maaiveldhoogte wordt gerealiseerd, kan gesteld worden dat er geen nadelige invloed op deze bestaande verontreiniging zal zijn. Mocht de provincie Drenthe besluiten directe maatregelen te treffen omtrent het saneren van de vervuiling dan zullen hier met de huidige eigenaar nadere afspraken over gemaakt worden. Het ligt de beoogde ontwikkeling niet direct in de weg.

3.4.2 Nota Bodembeheer

De gemeente Assen heeft recent (2021) de Nota Bodembeheer vastgesteld. In de nota bodembeheer wordt invulling gegeven aan de bodemambities van de gemeente Assen met betrekking tot hergebruik van grond en baggerspecie. De gemeente Assen heeft voor gebied specifiek beleid gekozen. Het plangebied is daarin aangeduid als oppervlaktewater. De gronden in de directe omgeving, daar waar eventueel kabels moeten worden ingegraven, voldoet aan de bodemfunctie 'landbouw'.

Het gebruik van het projectgebied als zonnepark heeft geen invloed op de bodemkwaliteit of op een eventueel gebruik in de toekomst. Bodemonderzoek, naast de eventuele vergraving van gedempte watergangen, kan derhalve achterwege blijven.

3.5 Flora & Fauna

Met ingang van 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking getreden. Met de inwerkingtreding van deze wet zijn de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet samengevoegd tot één nieuwe wet. De bevoegdheden zijn hierbij meer komen te liggen bij de provinciale overheden, tenzij het gaat om grote nationale infrastructurele werken.

Om een goed beeld van de ecologische waarden te hebben is door Eelerwoude een ecologische Quick scan studie uitgevoerd. Verder hebben initiatiefnemers aangegeven zich te conformeren aan de Holland Solar gedragscode voor wat betreft de natuurwaarden in relatie tot het zonnepark. Vanuit deze gedragscode "Zon op Land" wordt voor een nulmeting het 'Meetprotocol Biodiversiteit Zonnevelden' gebruikt. Omdat dit bestaande meetprotocol niet helemaal aansluit bij zonnepanelen op water zal een stuk maatwerk worden geleverd. De initiatiefnemers zijn daarom in gesprek met o.a. de universiteit van Wageningen om een set juiste onderzoeksvragen en uitvoerbare meetprotocollen op te stellen zodat een passende nulmeting wordt verricht voor deze zandwinplas. De relevantie van een nulmeting zijn het hoogste indien deze 1 jaar voor de aanvang van de bouwwerkzaamheden plaatsvindt.

De initiatiefnemers zullen echter de mogelijkheid inbouwen om extra mitigerende maatregelen te nemen als blijkt dat de negatieve effecten door de zonnepanelen op natuurwaarden groter zijn dan initieel aangenomen. Initiatiefnemers maken voor de start van het bouw werk met in achtneming van de nulmeting vaststelling, heldere afspraken met betrokken partijen over de wijze van monitoring en het afwegingsmechanisme voor eventuele maatregelen tijdens de exploitatie. Dit kunnen bijvoorbeeld extra poelen of (onderwater) beplanting zijn. Deze afspraken kunnen onderdeel uitmaken van de te verstrekken vergunning middels een anterieure overeenkomst.

3.5.1. Gebieden

In de Wet natuurbescherming (Wnb) wordt onderscheid gemaakt in soorten en gebieden. Met name voor gebieden valt de wetgeving terug op Europese regelgeving van de Habitat- en Vogelrichtlijn waardoor er weinig verandert.

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 2,5km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Drentse Aa-gebied. Het betreft kleinschalige en tijdelijke werkzaamheden, waarbij na de werkzaamheden het gebruikte gebied in oude staat hersteld en vrijgegeven wordt. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking.

3.5.2. Soorten

Aan de hand van gegevens uit de uitgevoerde natuurtoets (Quick Scan), de aanwezige biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen mogelijk (algemene) broedvogels en vleermuizen voorkomen en het gebied en haar omgeving gebruiken als foerageergebied.

De aanwezige groenstructuren rond de plassen blijven behouden, negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. Ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen worden geen negatieve effecten verwacht. Belangrijke foerageergebieden binnen het plangebied langs de groenstructuren en de (Noordelijke) kleinere plas blijven behouden. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk.

(algemene) Broedvogels

De kleinere bosjes en de singels rondom de plassen zijn interessant voor allerlei vogel soorten van bos en struweel. Tijdens veldbezoeken zijn soorten als geelgors, houtduif, roodborst, koolmees, winterkoning, merel, zanglijster, grote lijster, goudvink en vink aangetroffen. Ook is een foeragerende sperwer en buizerd waargenomen rondom de groenstructuren. In de zomer zal het gebied ook een functie hebben voor struweel en ruigtesoorten (gezien biotoop en waarnemingen uit de Ndff) als grasmus, bosrietzanger, kleine karekiet en eventueel braamsluiper, spotvogel, fitis, tjiftjaf, etc. In het hogere centrale gedeelte is tevens een grote oeverzwaluwkolonie bekend en broed regelmatig kleine plevier (Natuur en Milieufederatie Drenthe) en scholekster (soorten van pioniervegetatie en open zand). Het gebied is voornamelijk interessant voor watervogels en tijdens de veldbezoeken is hier ook extra aandacht aangegeven. Tijdens de veldbezoeken bleek met name de noordelijke plas interessant voor schuwere en visetende soorten die houden van dekking. Hier zijn dodaars, ijsvogel, krakeend, kuifeend, fuut en aalscholver waargenomen. De zuidelijke plas is vanwege het diepe water en minder beschutting minder interessant voor deze soorten aangezien door het diepe water hier waarschijnlijk minder (bereikbaar) voedsel aanwezig is. Wel wordt deze plas (met name tegen de avond) gebruikt als slaapplek door ganzen, meeuwen en eenden.

De akkers rondom de plassen worden gebruikt door een groot aantal ganzen als foerageergebied, tijdens de 3 veldbezoeken wisselden de aantallen (ganzen gebruiken waarschijnlijk een veel groter gebied als het foerageergebied in de omliggende omgeving) maar het gaat om ongeveer 200-300 toendrarietganzen en tientallen grauwe ganzen, tevens werden soms tot wel 30 grote Canadese ganzen

waargenomen en enkele nijlganzen. Gedurende de dag in rusten deze ganzen in kleine aantallen op de grote plas, tegen de avond werden soms enkele tientallen ganzen (met name grauwe ganzen en enkele grote Canadese ganzen, nijlganzen en toendrarietganzen) op de plassen waargenomen. Grote aantallen overnachtende ganzen werden echter niet waargenomen, waardoor de plas geen belangrijke functie als slaapplek voor ganzen lijkt te vervullen.

Tijdens ganzentelling (ganzen in Drenthe 2001) lijken de grootste aantallen in Drenthe met name in de veengebieden als het Fochtelooverveen, vloeivelden van Diependal, Dwingelderveld en Bargerveen te slapen (tienduizenden ganzen waaronder met name toendrarietganzen). De wateren zijn relatief ondiep, bij langere periodes met vorst worden echter ook zandwinplassen gebruikt als slaapplek. De aantallen en favoriete slaapplekken wisselen erg afhankelijk van weersomstandigheden. Dat de zandwinplas op dit moment geen belangrijke slaapplek voor ganzen is, past goed in het beeld van een milde winter met genoeg betere slaapplekken. Mogelijk vervult de zandwinplas wel een functie voor grotere aantallen ganzen bij langere periodes van strengere vorst (aangezien de ondiepe plassen in de veengebieden dan eerder dichtvriezen). Naast ganzen maken meeuwen gebruik van de plas als slaapplek, het gaat hier om enkele tientallen kokmeeuwen en enkele kleine mantelmeeuwen, zilvermeeuwen en stormmeeuwen.

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, oftewel nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Deze verbodsbepalingen kunnen in veel situaties worden voorkomen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De

periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Met de inpassing van het zonnepark wordt rekening gehouden met de aanwezige vogelsoorten.

Ten aanzien van watervogels heeft de noordelijke plas de meeste potentie voor kritischere broedvogels, deze plas blijft behouden. De zuidelijke plas lijkt geen belangrijke functie als slaapplek voor ganzen of meeuwen te vervullen. Tevens blijft een groot deel van de plas beschikbaar als slaapplek aangezien een derde van de plas niet wordt belegd met panelen. Significante negatieve effecten op broedvogels worden dan ook niet verwacht.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in de singels rondom de plassen enkele oude kraaiennesten aangetroffen die als verblijfplaats voor sperwer kunnen dienen, ook zou de buizerd hierin kunnen broeden. Deze soorten gebruiken het plangebied tevens als foerageergebied. Aan de zuidkant van het plangebied is een ooievaarspaal in een particuliere tuin aanwezig, ten tijde van de velbezoeken was de ooievaar aanwezig op de paal (overwinterend Zandwinplas Ubbena | Eelerwoude | 19)

Overige aanwijzingen van verblijfplaatsen voor soorten waarvan de vaste rust en verblijfplaats jaarrond beschermd zijn, zijn niet aangetroffen. Het kan zijn dat soorten als kerkuil en havik die in de ruimere omgeving van het plangebied voorkomen ook het plangebied (deels) gebruiken als foerageergebied.

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming vanuit de provincie Drenthe noodzakelijk. Sperwer en buizerd vallen onder deze bescherming, voor deze soorten geldt dat verblijfplaatsen en foerageergebied behouden blijft, ook voor havik of kerkuil, die het plangebied kunnen

gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, blijft het plangebied geschikt als leefgebied. Negatieve effecten worden dan ook niet verwacht waardoor de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing Wnb niet verwacht wordt.

Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels. Negatieve effecten op de soorten kunnen worden voorkomen door het treffen van passende mitigerende maatregelen zoals het niet uitvoeren van de werkzaamheden gedurende het broedseizoen.

3.5.3. Houtopstanden

Er worden met de realisatie van het project geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

Een voortoetsing aan de Natuurbeschermingswet en/of NNN is niet benodigd. Een ontheffing in het kader van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet waarschijnlijk.

3.5.4. Kansen op duurzame inrichting en natuurontwikkeling

De komst van het drijvend zonnepark op de zandwinplas en de rust die wordt gegund aan de natuurplas biedt mogelijkheden om het gebied, gefaseerd, voor de lange termijn duurzaam in te richten. Niet alleen door een goede inrichting en beplanting van de oevers rondom de zuidelijke plas, maar ook door de natuurwaarden rondom de natuurplas te versterken via een ecologische verbinding met het Meesterveen.

Uitdagingen:

Uiteraard zijn er twee grote uitdagingen die moeten worden aangegaan. Allereerst het veiligstellen van de natuurwaarden en natuurlijke inrichting van de natuurplas voor de lange termijn (ook na de zandwinexploitatie/pachtp periode van 15 á 20 jaar). Het langdurig overdragen van beheer (of evt. zelfs eigendom) van de natuurplas aan een lokale beheerstichting kan daarvoor een oplossing zijn. Een tweede grote uitdaging vormt de aankoop (of grondruil) van de akker tussen het Meestersveen en de Natuurplas. Deze akker van rond de 4 hectare kan hierna natuurlijk worden ingericht en vormt de ideale verbindingzone voor natuur naar de natuurplas.

Oplossingsrichting: gebiedsfonds voor beheer en onderhoud

Vanuit de exploitatie van het park worden diverse participatiemogelijkheden aangeboden, mede-eigenaarschap van panelen, korting op stroom, inspraak op inrichting, kortom de mogelijkheden zijn groot. Een van de mogelijkheden is het aanwenden van een deel van de opbrengsten voor duurzame maatregelen in de directe omgeving van het gebied en in het dorp, op deze wijze wordt ook een bijdrage geleverd aan klimaatdoelen en aan biodiversiteit.

Het instellen van een gebiedsfonds voor beheer, onderhoud en eventuele verwerving van het gebied biedt kansen voor een natuurlijke ontwikkeling van de noordkant van de plas. Een gebiedsfonds wordt idealiter in handen gesteld van een lokale stichting met als doel het vormgeven van een natuurlijke verbinding tussen het Meesterveen en de Natuurplas. Ook kan het beheer en onderhoud van de Noordelijke plas in handen worden gegeven van een lokale werkgroep of stichting, waarbij het behoud van de natuurwaarden en de relatie met het dorp wordt geborgd. Deze rolverdeling wordt verder uitgewerkt door de lokale Energiecoöperatie duurzaam Assen.

Win/win en draagvlak

Het inzetten van een klein deel van de opbrengsten van een zonnepark voor natuur- en biodiversiteit en versterking van cultuurhistorie biedt winkansen voor de partners.

De exploitanten van het zonnepark weten dat een deel van de opbrengsten worden ingezet voor een duurzame toekomst van de omgeving van het zonnepark, waardoor het zonnepark zich kan scharen onder een van de goede voorbeelden van Zonne park exploitatie in Nederland.

Mogelijke schadelijke effecten van het zonnepark op de grote plas wordt gecompenseerd via verdere ontwikkeling van de natuurplas en directe omgeving. De natuurwaarden in het gebied rondom de plas worden daarmee versterkt en dient ook andere klimaatdoelen zoals CO2 binding.

Het overdragen van beheer en onderhoud van de Natuurplas neemt de exploitanten werk uit handen terwijl de verbinding tussen de exploitanten en de omgeving in stand blijft.

Het eventueel overdragen van de natuurplas aan een lokale beheersstichting biedt de eigenaar van de plas ook na de exploitatielooptijd de zekerheid dat de natuurplas op een natuurlijke en duurzame wijze wordt beheerd en gebruikt.

3.6 Water

3.6.1. Beleid

De waterwet

De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Ook is via de Invoeringswet Waterwet de saneringsregeling voor waterbodems van de Wet bodembescherming overgebracht naar de Waterwet. Naast de Waterwet blijft de Waterschapswet als organieke wet voor de waterschappen bestaan. Met de Waterwet zijn Rijk, waterschappen, gemeenten en provincies beter uitgerust om wateroverlast, waterschaarste en waterverontreiniging tegen te gaan. Ook voorziet de wet in het toekennen van functies voor het gebruik van water zoals scheepvaart, drinkwatervoorziening,

landbouw, industrie en recreatie. Afhankelijk van de functie worden eisen gesteld aan de kwaliteit en de inrichting van het watersysteem.

Het Nationaal Waterplan

Het Nationaal Waterplan geldt voor de planperiode 2016-2021. Dit (nieuwe) Nationaal Waterplan geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Het kabinet speelt proactief in op de verwachte klimaatveranderingen op lange termijn, om overstromingen te voorkomen.

Met dit plan zet het kabinet een volgende ambitieuze stap in het robuust en toekomstgericht inrichten van ons watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem als basis voor welzijn en welvaart. Het kabinet streeft naar een integrale benadering, door natuur, scheepvaart, landbouw, energie, wonen, recreatie, cultureel erfgoed en economie (inclusief verdienvermogen) zo veel mogelijk in samenhang met de wateropgaven te ontwikkelen. De ambitie is dat overheden, bedrijven en burgers zich in 2021 meer bewust zijn van de kansen en bedreigingen van het water in hun omgeving. Iedereen neemt zijn eigen verantwoordelijkheid om samen te komen tot een water robuuste ruimtelijke inrichting, het beperken van overlast en rampen en verstandig handelen in extreme situaties.

Keur Waterschap Noorderzijlvest

Het plangebied is gelegen binnen het beheersgebied van Waterschap Noorderzijlvest, verantwoordelijk voor het waterkwantiteit- en waterkwaliteitsbeheer. Om het watersysteem zo optimaal mogelijk te laten functioneren, heeft een waterschap de bevoegdheid, op grond van artikel 56 in combinatie met artikel 78 van de Waterschapswet, verordeningen vast te stellen die het nodig acht voor de behartiging van de opgedragen taken. De taken die aan een waterschap worden opgedragen, betreffen de zorg voor het watersysteem en de zorg voor het zuiveren van afvalwater en eventueel kan nog de zorg voor andere waterstaatsaangelegenheden worden opgedragen, bijvoorbeeld vaarwegbeheer. Naast voornoemde wet- en regelgeving, die de organisatie van de waterschappen regelt, geven de Waterwet en de daarop gebaseerde regelgeving allerlei bepalingen over de inhoud van het waterbeheer, bijvoorbeeld in de vorm van doelstellingen en concrete normen. De Keur dient tevens ter invulling van deze doelstellingen.

In deze Keur staan gedoogplichten, geboden en verboden die betrekking hebben op watergangen en waterkeringen. In de Keur is geregeld dat kern- en beschermingszones voor waterkeringen (en watergangen) in acht dienen te worden genomen. Het komt erop neer dat binnen deze zones niets zondermeer gebouwd en opgeslagen mag worden, waarbij voor de kernzone een strenger regime (bouwen binnen de kernzone is niet toegestaan) geldt dan voor de aangrenzende beschermingszone. Deze bepaling beoogt te voorkomen dat de stabiliteit van het profiel en/of veiligheid wordt aangetast dan wel het onderhoud wordt gehinderd. De breedte en maatvoeringen van deze zones is vastgelegd in de 'legger'.

Legger oppervlaktewateren en keringen

Op basis van de leggers van het waterschap kan worden bepaald wie de beheerder is van oppervlaktewateren en waterkeringen. Zoals onderstaande uitsnede van de leggerkaart weergeeft, is dit waterlichaam niet op de leggerkaart opgenomen. Uit navraag bij het waterschap blijkt dat er ook niet de intentie is om dit zelfstandige oppervlaktewaterlichaam te betrekken bij het overige oppervlaktewater aangezien de waterstand van de plas onder de waterpeilen staat van de oppervlaktewaterlichamen in beheer bij het waterschap.

De zandwininput kan dan ook niet worden gezien als regulier oppervlaktewater en wordt derhalve niet beheert door het waterschap. Tevens laat de uitsnede van de leggerkaart zien dat de werkzaamheden zich bevinden buiten de kern- en beschermingszone van een primaire waterkering.

Gemeentelijk Water en Rioleringsplan Assen 2019-2024

Rioleringszorg mag niet leiden tot structurele overlast voor de omgeving en gezondheidsrisico's voor mens en dier. Verder moet de gemeente streven naar rioleringszorg tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Het GWRP bevat beleidsafwegingen voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte, de bescherming van de bodem en de waterkwaliteit, de zorg voor het totale watersysteem en de rioleringszorg. Ook wordt ingegaan op het financiële beleid, inzet van middelen en toenemende lastendruk.

'Zonneplas Ubbena'

mogelijke maatschappelijke kosten. De belangrijkste uitdagingen daarbij zijn: inspelen op klimaatverandering (extreme buien, verdroging en hittestress), betaalbaarheid (risico-gestuurd beheer, samenwerking in de (afval)waterketen) en het vergroten van de duurzaamheid.

Bij het opstellen van het Gemeentelijke Water en Rioleringsplan is overleg gevoerd met de waterschappen Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en Drents Overijsselse Delta en onze buurgemeenten in het samenwerkingsverband waterketen cluster Kop van Drenthe.

In het plan worden de volgende vijf hoofdbeleidsthema's van de gemeentelijke watertaken beschreven:

1. Droge voeten in een veranderend klimaat;
2. Waterkwaliteit;
3. Doelmatig beheer van voorzieningen;
4. Duurzaamheid;
5. Beleving van water, betrokken inwoner.

Ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling is het rioleringsstelsel niet relevant aangezien hier geen aansluiting mee komt. Ten aanzien van het watersysteem zijn met name waterkwaliteit en duurzaamheid van belang. Met de realisatie van het zonnepark wordt, door toepassen van de juiste niet-uitlogende materialen met bijhorende kwaliteit certificaten, de huidige waterkwaliteit niet in het geding gebracht. Daarnaast is de zandwinplas een op zichzelf staand oppervlaktewater zonder afvoer naar het oppervlaktewater of overige grondwater in de omgeving. Het toepassen van drijvende zonnepanelen is verder een duurzame oplossing pur sang.

3.6.2 Watertoets

Bij nieuwe bestemmingsplannen en afwijkingen daarvan dient het betreffende waterschap gehoord te worden in het kader van vooroverleg. In de Startovereenkomst Waterbeleid 21e eeuw tussen rijk, provincies, Waterschappen en gemeenten (d.d. 14 februari 2001) is overeengekomen dat vanaf de ondertekening van deze overeenkomst op alle voor de waterhuishouding relevante nieuwe ruimtelijke plannen een zogenaamde watertoets uitgevoerd dient te worden. Concreet betekent de invoering van de watertoets, dat een plan een zogenaamde waterparagraaf dient te bevatten, die keuzes ten aanzien van de waterhuishoudkundige aspecten gemotiveerd beschrijft. Daarin dient een wateradvies van de waterbeheerder te worden meegenomen. De watertoets is wettelijk verankerd in artikel 3.6 lid 1, sub b Bro.

Het verharde oppervlak neemt door de realisatie van het zonnepark beperkt toe. Het gaat hierbij primair om de constructie waarop de panelen rusten. Er worden echter geen gesloten oppervlakten gecreëerd. Het hemelwater kan tussen de panelen door in het oppervlaktewater terechtkomen. De panelen en de constructie worden uitgevoerd van niet-uitloogbare materialen waardoor de kwaliteit niet in het geding kan komen. De keuze van materialen door initiatiefnemers zijn dusdanig dat er 'bewezen' materialen worden toegepast. De 0-opname van de waterkwaliteit wordt in het nulmetingonderzoek meegenomen en kunnen als onderzoeksdata beschikbaar worden gesteld.

Er zal verharding in de vorm transformators worden gerealiseerd. Het totale oppervlak aan verharding blijft beneden de compensatienorm van 2.500 m² (voor het buitengebied). Verder is er geen sprake van een versnelde afvoer van hemelwater. De waterhuishoudkundige situatie zal door de realisatie van het zonnepark niet wijzigen, van blijvende invloeden van de ontwikkeling op de waterhuishouding is dan ook geen sprake. Initiatiefnemer heeft voor de volledigheid een watertoets uitgevoerd, waarbij het volgende geconcludeerd is; 'Bij dit plan treedt alleen een functieverandering op en er is daarom geen waterschap belang. Overleg met het waterschap is niet nodig, mede gezien het feit dat er geen beheer is over dit zelfstandige oppervlaktewater.' De watertoets is als bijlage toegevoegd aan deze ruimtelijke onderbouwing.

3.7 Externe veiligheid

Externe veiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag of handelingen met gevaarlijke stoffen. Dit kan betrekking hebben op inrichtingen (bedrijven) of transportroutes. Op beide categorieën is verschillende wet- en regelgeving van toepassing. Voor inrichtingen is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) het relevante beleidskader, voor buisleidingen is dit het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

3.7.1. Algemene begrippen

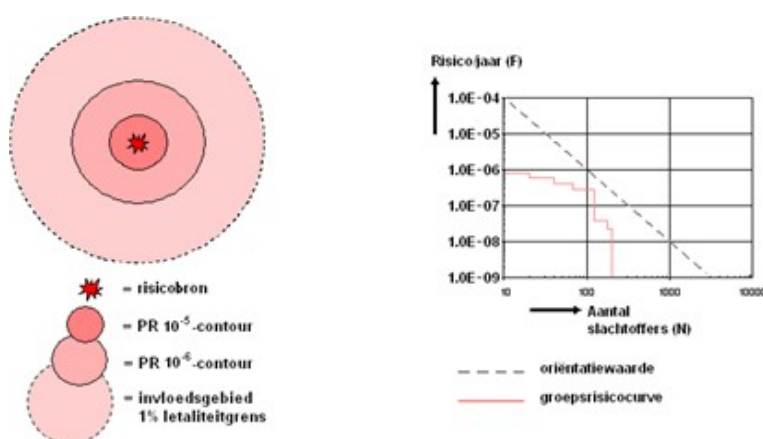
Binnen het beleidskader voor externe veiligheid staan twee kernbegrippen centraal: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Hoewel beide begrippen onderlinge samenhang vertonen zijn er belangrijke verschillen. Hieronder worden beide begrippen verder uitgewerkt.

Plaatsgebonden Risico (PR)

Het plaatsgebonden risico (PR) geeft de kans, op een bepaalde plaats, om te overlijden ten gevolge van een ongeval bij een risicovolle activiteit. De kans heeft betrekking op een fictief persoon die de hele tijd op die plaats aanwezig is. Het PR kan op de kaart van het gebied worden weergegeven met zogeheten risicocontouren: lijnen die punten verbinden met eenzelfde PR. Binnen de 10⁻⁶/jaar-contour (welke als wettelijk harde norm fungeert) mogen geen nieuwe kwetsbare objecten aanwezig zijn of geprojecteerd worden. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de 10⁻⁶/jaar-contour niet als grenswaarde, maar als een richtwaarde.

Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico (GR) is een maat voor de kans dat bij een ongeval een groep slachtoffers valt met een bepaalde omvang. Het GR is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting bij een calamiteit. Het GR wordt bepaald binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit. Dit invloedsgebied wordt begrensd door de 1% letaliteitsgrens (tenzij anders bepaald): de afstand waarop nog 1% van de blootgestelde mensen in de omgeving komt te overlijden bij een calamiteit met gevaarlijke stoffen. Het GR kan niet 'op de kaart' worden weergegeven, maar wordt weergegeven in een grafiek waar de kans (f) afgezet wordt tegen het aantal slachtoffers (N): de fN-curve.

Figuur 26 Weergave plaatsgebonden risicocontouren, invloedsgebied en groepsrisicografie met oriëntatiewaarde voor transport

Verantwoordingsplicht

In het Bevi, het Bevb en het Bevt is een verplichting tot verantwoording van het groepsrisico opgenomen. Bij deze verantwoordingsplicht dient het bevoegd gezag op een juiste wijze de toename en ligging van het groepsrisico te onderbouwen en te verantwoorden. Hierbij geeft het bevoegd gezag aan of het groepsrisico in de betreffende situatie aanvaardbaar wordt geacht. Bij de verantwoording van het groepsrisico dient het bevoegd gezag advies in te winnen bij de veiligheidsregio. De verantwoordingsplicht van het groepsrisico dient naast de

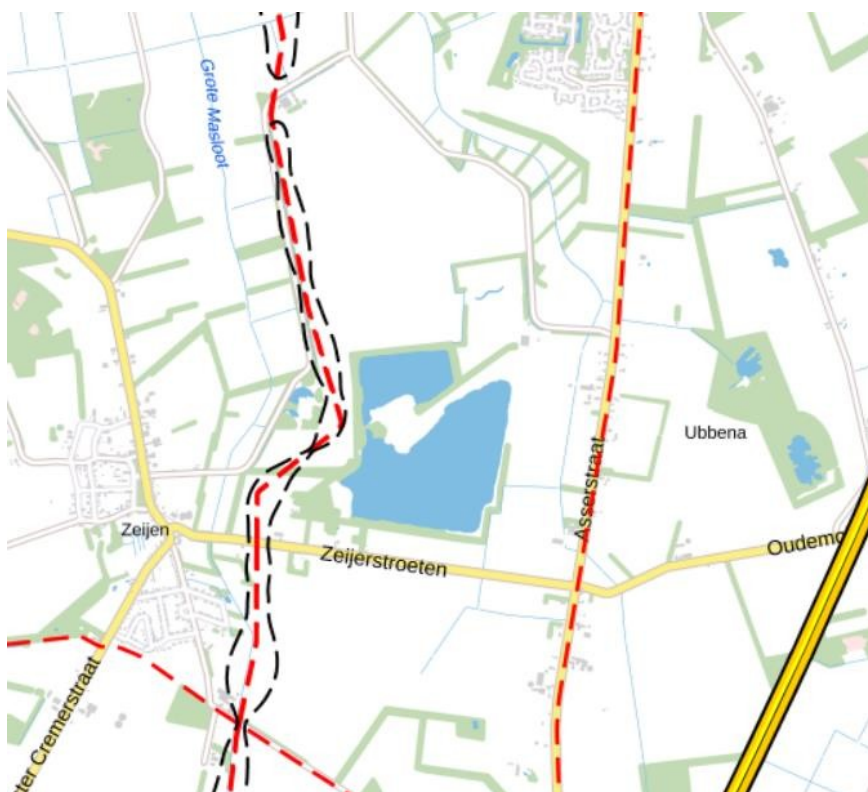
rekenkundige hoogte van het groepsrisico, dat berekend wordt door middel van een kwantitatieve risicoanalyse (QRA), tevens rekening te houden met een aantal kwalitatieve aspecten, zoals hieronder weergegeven.

Verplichte en onmisbare onderdelen:	
A	Ligging GR t.o.v. oriënterende waarde
B	Toename GR t.o.v. nulsituatie
C	De mogelijkheden van zelfredzaamheid van de bevolking
D	De mogelijkheden van hulpverlening
E	Nut en noodzaak van de ontwikkeling
F	Het tijdsaspect

Figuur 27 Verplichte en onmisbare onderdelen van de verantwoordingsplicht van het groepsrisico

Aangezien de aanleg van het zonnepark niet leidt tot een verhoging van de bevolkingsdichtheid en er geen (beperkt) kwetsbare objecten worden opgericht, is een nadere verantwoording van het groepsrisico niet noodzakelijk.

In onderstaand beeld is een inventarisatie van alle risicobronnen in de directe omgeving weergegeven. Aan de westzijde van het plangebied is een aardgastransportleiding gelegen, verder is de Asserstraat aangeduid als transportroute. De risicocontouren van beide bronnen beïnvloeden de projectlocatie niet.

Figuur 28 Uitsnede risicokaart in nabijheid van het plangebied

3.7.2. Brandveiligheid

Vanwege het feit dat er een elektrisch complexe installatie wordt gerealiseerd, wordt er ook de nadruk gelegd op het treffen van maatregelen ten aanzien van brandgevaar. Zo wordt de installatie aangesloten door daarvoor gecertificeerde onderaannemers die werken volgens de juiste installatiemethoden. Hierbij wordt aangesloten op de verplichtingen die vanuit de verzekering van

het zonnepark worden voorgeschreven³.

Verder is het relevant om te weten dat er in het zonnepark kristallijne zonnepanelen worden gebruikt die geen schadelijke stoffen als cadmium (Cd), cadmium telluride (CdTe), of lood bevatten⁴. In geval van calamiteiten zullen er dan ook geen schadelijke stoffen in de omgeving terecht komen.

Mocht er onverhoopt toch sprake zijn van brand of een andere calamiteit dan biedt de omgeving voldoende mogelijkheden om het terrein te bereiken door nood- en hulpdiensten maar tevens om het terrein te verlaten waardoor de zelfredzaamheid voldoende is gewaarborgd.

In het kader van het vooroverleg is er advies ingewonnen bij de brandweer en veiligheidsregio Assen. Uit het advies zijn enkele maatregelen gesteld die de veiligheidssituatie in geval van calamiteiten bevorderen, specifiek gericht op de locatie en bereikbaarheid van omvormers dan wel het gebruik van materialen. Initiatiefnemers bekijken momenteel in hoeverre het noodzakelijk is om deze maatregelen daadwerkelijk in uitvoering te brengen, echter zijn deze dusdanig beperkt van aard dat het de ruimtelijke procedure ten behoeve van de omgevingsvergunning niet belemmeren.

3.8 Kabels en Leidingen

In de directe omgeving van de aan te leggen zonnepanelen zijn geen andere planologisch relevante transportleidingen gelegen. Uiteraard moet bij de aanleg van de kabel tussen de panelen en de ontvangstlocatie rekening gehouden worden met eventueel aanwezige andere ondergrondse infrastructuur. In ieder geval zal een Klic-melding worden gedaan om de mogelijke aanwezigheid van andere kabels en leidingen te inventariseren en eventuele maatregelen te treffen in overleg met de leidingbeheerder(s).

Bij het ontwikkelen van zonneparken en daarbij behorende bekabeling wordt regelmatig de vraag gesteld in hoeverre er sprake kan zijn van magneetvelden, dit blijkt niet het geval te zijn. Recent is er door Petersburg Consultants een onderzoek verricht en zijn in het kader van dat onderzoek zijn metingen verricht naar magneetvelden en verhoging van elektromagnetische straling als gevolg van relevante componenten van het zonnepark, te weten: omvormers, transformatoren en kabels. Teneinde een goede inschatting te kunnen maken van de toekomstige situatie bij het zonnepark (in dit specifieke onderzoek het zonnepark Coevorderkanaal) zijn meetresultaten gecorrigeerd en zijn trends afgeleid om te bepalen op welke afstanden nog significante magneetvelden kunnen optreden bij maximale productie van het zonnepark. Uit de rapportage blijkt het volgende:

- Zonnepanelen en de bijbehorende kabels (verbonden met omvormers) voeren gelijkstroom en zorgen niet voor wisselende magneetvelden waardoor verstoring niet wordt verwacht;
- Hoogste magneetvelden worden gevonden direct buiten omvormers en transformatoren. Deze nemen echter zeer snel af: binnen enkele meters zou zelfs zeer gevoelige apparatuur niet meer verstoord worden (1,26 μ T). Na 10 meter was het magneetveld niet meer te onderscheiden met de gebruikte meetapparatuur;
- Voor kabels geldt dat de hoogste magneetvelden worden aangetroffen nabij kabels die het meeste vermogen transporteren. Recht boven deze kabel zou echter zeer gevoelige apparatuur zelfs niet worden verstoord.

3.9 Luchtkwaliteit

Titel 5.2 van de Wet milieubeheer (hierna: Wm) bevat luchtkwaliteitseisen voor luchtkwaliteit. Nieuwe ontwikkelingen kunnen effect hebben op de luchtkwaliteit. De voorgenen ontwikkelingen

³ Zie bijvoorbeeld; <https://www.reaal.nl/ondernemers/bedrijfswacht/brand/zo-kun-je-brand-door-zonnepanelen-voorkomen/>

⁴ Bron: <https://www.zonnefabriek.nl/nieuws/zitten-er-giftige-stoffen-in-zonnepanelen/>

zal vallen onder de categorie die 'niet in betekende mate' bijdraagt aan een verslechtering van de luchtkwaliteit door de zeer beperkte wijziging van het aantal verkeersbewegingen ten opzichte van de bestaande situatie. Een project valt in de bovengenoemde categorie wanneer de bijdrage van de activiteit onder 3% blijft van de jaargemiddelde grenswaarde van de concentraties fijn stof en stikstofoxide⁴. Er kan met zekerheid gesteld worden dat de voorgenomen ontwikkeling onder deze grenswaarde blijft.

3.10 Mobiliteit

Van een wijziging in verkeersstromen, parkeren en ontsluiting is in de definitieve en permanente situatie geen sprake. Alleen gedurende de werkzaamheden is de verwachting dat er enkele extra verkeersbewegingen zullen plaatsvinden om de materialen op locatie te krijgen. Deze zijn van ondergeschikte aard, ook ten aanzien van stikstofdepositie. Laatstgenoemde is, ondanks de bestaande vrijstelling, berekend in de Aerius-berekening voor tijdelijke (realisatie)fase en is niet relevant. De voorgenomen ontwikkeling heeft verder geen directe permanente invloed op de mobiliteit.

3.11 Geur

De kern van de Wet luchtkwaliteit (titel 5.2 luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer) is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Het NSL is een bundeling van maatregelen op regionaal, nationaal en internationaal niveau die de luchtkwaliteit verbeteren en waarin alle ruimtelijke ontwikkelingen/projecten zijn opgenomen die de luchtkwaliteit in belangrijke mate verslechteren.

Het doel van de NSL is om overal in Nederland te voldoen aan de Europese normen voor de luchtverontreinigende stoffen. Naast de introductie van het NSL is het begrip 'niet in betekende mate' (NIBM) bijdragen een belangrijk onderdeel van de Wet luchtkwaliteit. Een project draagt NIBM bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit als de NO₂ en PM₁₀ jaargemiddelde concentraties niet meer toeneemt dan 1,2 µg/m³. In dat geval is de ontwikkeling als NIBM te beschouwen.

Een ruimtelijke ontwikkeling vindt volgens de Wet luchtkwaliteit doorgang als ten minste aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:

- de ontwikkeling is opgenomen in het NSL;
- de ontwikkeling aangemerkt wordt als een NIBM-project;
- de gestelde grenswaarden in bijlage 2 van de Wet luchtkwaliteit niet worden overschreden;
- er kan projectsaldering worden toegepast.

Voor zover de ruimtelijke ontwikkeling is opgenomen in het NSL of de ontwikkeling kan worden aangemerkt als NIBM-project is toetsing aan de grenswaarden van de Wet luchtkwaliteit niet nodig.

3.12 Milieuzonering

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk. Bij deze afstemming kan gebruik worden gemaakt van de richtafstanden uit de VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering (editie 2009). Een richtafstand is de afstand waarbij onaanvaardbare milieuhinder als gevolg van bedrijfsactiviteiten redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Een zonnepark is niet in de brochure opgenomen. Van zonnepanelen zelf is geen milieuhinder te verwachten. Dat geldt wel voor de bijbehorende transformatoren, die overdag (enig) geluid produceren. In dit opzicht kan een

vergelijk worden gemaakt met de in de VNG-brochure vermelde elektriciteitsdistributiebedrijven van 10 MVA – 100MVA. Het betreft hier een milieucategorie 3.1-inrichting met een richtafstand van 50 m vanwege geluid. Het dichtstbijzijnde woonperceel is gelegen op meer dan 130m van het zonnepark. Overige woonpercelen liggen op een nog grotere afstand. Met de beoogde planning van de transformator aan de Oostelijke zijde van de plas, zal deze in ieder geval op meer dan 200m vanaf de dichtstbijzijnde woning worden geplaatst. Het zonnepark leidt derhalve niet tot een milieu hygiënisch conflict op dit punt.

Aangezien de zandwinning voorlopig niet wordt beëindigd blijft de eigendomssituatie zoals deze is en is ook de vergunning voor deze activiteiten nog van kracht. Aangezien initiatiefnemers de verantwoordelijkheid en zeggenschap over het drijvende zonnepark hebben, zal hiervoor een melding moeten worden ingediend conform het Activiteitenbesluit waarmee een gedeelte van de bestaande vergunning tevens ingetrokken wordt. Deze afwijking zal plaatsvinden na het verkrijgen van de omgevingsvergunning en voor de inwerkingtreding van het zonnepark maar is voor de procedure niet van zwaarwegend belang.

3.13 Geluid

De voorgenomen ontwikkeling maakt geen nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen mogelijk en past binnen het 'Activiteiten besluit/huidige vergunning' (RUD). Het aspect geluid vormt dan ook geen belemmering voor de realisatie van het zonnepark. Woningen van derden zijn op een dusdanige afstand gelegen om hier geen hinder van te ondervinden, waardoor het overleggen van een akoestisch onderzoek derhalve niet nodig is. Het toepassen van ongediertebestrijding door middel van geluid is niet wenselijk en zal niet worden toegepast.

De gehele realisatie van het zonnepark zal tijdelijk extra geluidsproductie met zich meebrengen. Tijdens de realisatiefase zullen er enkele transporten plaatsvinden en een mobiele kraan aanwezig zijn alsmede een generator. Het geheel aan materieel valt binnen de reguliere geluidsemisatie. Na de realisatiefase en de ingebruikname zullen de panelen zelf geen geluid produceren⁵. De transformatoren zullen enigszins geluid produceren waarbij opgemerkt moet worden dat er gebruik wordt gemaakt van geïsoleerde transformatoren die voldoen aan de huidige richtlijnen. Overigens zijn er geen geluidgevoelige objecten in de zin van de Wet geluidhinder in nabijheid van het projectgebied gelegen, waardoor onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

⁴ Dit is vergelijkbaar met het aantal verkeersbewegingen bij een kantoorlocatie van 100.000m² bvo of een woningbouwlocatie van 1.500 woningen.

3.14 Licht- en windhinder

Het betreft hier de realisatie van een drijvend zonnepanelenpark op een actieve zandwinlocatie waarbij de milieuaspecten door lichthinder (reflectie) niet van toepassing zijn gezien het gebied en ligging van de panelen op het water met een hogerstaande kade, alsook de omringende bebossing (inpassing), welke iedere vorm van mogelijke reflectie zouden opheffen. Tevens zullen de te plaatsen panelen voorzien zijn van een anti-reflectie coating, zoals ook gebruikelijk is bij zonnecentrales nabij vliegvelden. Wat mogelijke windhinder betreft, - storend windgeruis door en resonantie van de panelen aangeblazen bij een ongunstige windrichting – valt wetenschappelijk nog niets te zeggen. Hiervoor is de toepassing van drijvende zonneparken op water nog te jong om op referentie data te kunnen bouwen. Wij zullen alert zijn indien er na installatie uit een specifieke windrichting windhinder zou ontstaan en hier adequaat op reageren met mitigerende maatregelen.

3.15 Conclusie

De hierboven beschreven paragrafen hebben een nadere analyse van het plangebied weergegeven. Er zijn geen omgevingsaspecten die van negatieve invloed zijn op de directe omgeving van het plangebied. Ook heeft de beoogde ontwikkeling geen negatieve invloed op haar omgeving. De gebiedsaspecten geven verder geen aanleiding om een omgevingsvergunning te weigeren.

⁵ Geluid: Produceert een zonnepark (hinderlijk) geluid
<https://solar-ew.nl/wp-content/uploads/2019/11/161012-Rapport-Effecten-van-zonneparken-op-de-omgeving-en-voorbeelden-v-meervoudig-ruimtegebruik.pdf>

4. Uitvoerbaarheid

Naast de omgevingsaspecten is het de verplichting van de initiatiefnemer om de maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan alsmede de financiële consequenties in kaart te brengen.

Onderstaande paragrafen gaan hier nader op in.

4.1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Initiatiefnemers erkennen dat maatschappelijke betrokkenheid vanuit de omgeving van het zonnepark, zoals omschreven in het 'Beleidskader Zonneparken in Assen', een belangrijk aspect is voor het slagen van een dergelijk project. Er wordt dan ook gewerkt conform het gemeentelijk beleid '3 x Lokaal' waarbij ondernemers en burgers uit de omgeving van de locatie betrokken zijn en blijven bij de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het zonnepark via de Energiecoöperatie duurzaam Assen. Tevens wordt er door de Energiecoöperatie een plan uitgewerkt om de (financiële) participatiemogelijkheden van omwonenden verder vorm te geven, waardoor het zonnepark 'Zonneplas Ubbena' op diverse vlakken een positieve impact maakt op omgeving (zie bijlage 7).

De kaders en uitgangspunten voor proces- plan- en financiële participatie van de omwonenden van Ubbena en Zeijen alsook andere inwoners van Assen zijn onder de naam 4xLokaal vastgelegd en gepresenteerd tijdens de toetsing door de Adviesraad op 26 mei 2020. 4xLokaal is opgezet aan de hand van de Participatiewaai die n.a.v. het Klimaatakkoord is opgesteld. Dit kader is door de Adviesraad akkoord bevonden maar men wil graag over de concrete uitwerking geïnformeerd worden zodra deze beschikbaar is. De concrete uitwerking wordt in een zogenoemde Omgevingsovereenkomst vastgelegd. Deze toezegging voor het opstellen en vastleggen van alle afspraken in een Omgevingsovereenkomst is aan de Adviesraad én aan de bewoners van Zeijen en Ubbena gedaan en zal worden afgerond zodra zekerheid bestaat over:

1. De datum van het realiseren van de netaansluiting;
2. De verlening van de Omgevingsvergunning;
3. De toewijzing van de beschikking subsidie SDE++;
4. Het definitieve ontwerp en overeenstemming over natuurmonitoring met natuurwerkgroep;
5. De financiële business case ("BC");

De Adviesraad heeft in haar advies aangegeven dat ze graag inzage wil krijgen in de BC als deze gereed is. De bovenstaande zekerheden zijn daarvoor minimaal nodig. De Omgevingsovereenkomst wordt samen met de inwoners van Ubbena en Zeijen aan de hand van 4xLokaal opgesteld. Het opstellen van de Omgevingsovereenkomst is een groeiproses dat zorgvuldig wordt doorlopen en waar al veel aandacht aan is besteed en momenteel in volle gang is.

4.1.1. Participatie principe 4xLokaal

Zoals reeds door de initiatiefnemer gepresenteerd aan de Adviesgroep heeft men het principe '4xLokaal' verder uitgewerkt en wordt het participatieproces volgens dit principe uitgevoerd. De vier onderdelen van dit principe zijn procesparticipatie, (klant)voordeel, mogelijkheid tot investeren en delen van opbrengst alsmede lokale economie en (sociale) werkgelegenheid stimuleren. Verder uitgewerkt kunnen de onderdelen er als volgt uitzien:

1. Proces- en omgevingsparticipatie

- a. Zeggenschap over keuze locatie grootschalige opwek
- b. Actief meedoen met ontwerpessies
- c. Meedenken over inpassing in landschap en natuur
- d. Ideeën aandragen over gebruik
- e. Zeggenschap over opzetten uitvoeringsplan

Er zijn 5 bijeenkomsten gehouden met bewoners van Ubbena/Zeijen en afvaardigingen daarvan in de werkgroep Ontwerp en de Natuurwerkgroep. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met mensen van het Meestersveen en met deskundigen op het gebied van natuur en watermonitoring. Een bundeling van de verslaglegging en een beschrijving van het Meestersveen met de mogelijkheden tot koppeling met de noordelijke plas treft u in de bijlagen aan. Tijdens deze bijeenkomsten en gesprekken zijn alle bovenstaande aspecten aan de orde gekomen en is/wordt er actief ingesproken en meegedacht over het ontwerp en de inpassing in landschap en natuur. Momenteel loopt nog het proces voor het definitief vaststellen van de omvang van de monitoring van de waterplas vooraf aan de bouw en tijdens de exploitatie van het park met de natuurwerkgroep. Daarvoor zijn diverse milieu expert bureaus uitgenodigd om advies te geven. Bovendien wordt er gewerkt aan het meedoen aan een pilotproject watermonitoring om hiermee voor Nederland ervaring op te doen. Dit onderzoek wordt samen met Deltares uitgevoerd. Na de eerste twee bewonersbijeenkomsten en na overleg in de 'werkgroep Ontwerp', is besloten de noordelijke plas geheel voor natuurontwikkeling te behouden en ook dat er geen panelen op het land ten noordoosten van de zuidelijke plas worden geplaatst, dit mede in verband met de activiteiten van de modelvliegclub. Zeggenschap over het uitvoeringsplan wordt ingezet zodra aan de bovenstaande voorwaarden is voldaan en het plan + de BC gereed zijn.

Tevens zijn er door initiatiefnemers enkele toezeggingen gedaan ten aanzien van het participatieproces. Zo is er in de laatste bewonersavond nader uitgelegd op welke wijze de betrokkenheid van de omgeving geborgd is in het gehele proces. In aanvulling hierop hebben initiatiefnemers een mogelijkheid tot bezichtiging van een referentieproject in Middenmeer georganiseerd. Hiervoor is reeds een uitnodiging en planning met de geïnteresseerden gedeeld. Vanwege de beperkingen t.a.v. de COVID-situatie is dit helaas vertraagd maar is er nu een mogelijkheid gecreëerd waardoor ieder op eigen gelegenheid naar het referentieproject kan komen en er daar een vertegenwoordiger paraat is om de bezichtiging te begeleiden.

2. 100% groene stroom uit eigen stad of omgeving

- a. Een eerlijke lage prijs voor burgers en bedrijven (middels energiecontract Asserstroom)
- b. Korting op stroomprijs voor specifieke klantgroepen
- c. Deel opbrengst inzetten voor energiebesparing woning (energiecoach, -fonds)
- d. Deel opbrengst benutten voor verbeteren leefbaarheid buurt (Omgevingsfonds dat bijdraagt aan bijv. buurthuis, speelvoorzieningen, e.d.)

De business case (BC) is de drager van de financiële opbrengsten van het park. Er kunnen door de initiatiefnemers pas bedragen worden ingevuld zodra de BC definitief is vastgesteld. Van het totaal van de netto-opbrengsten uit het park die op grond van het 50% eigendomsdeel van de coöperatie voor bovenstaande doelen beschikbaar komt, zal 70% beschikbaar worden gesteld voor specifieke doelen als hierboven zijn benoemd onder de punten b, c, d. Het gaat bij dit beschikbaar te stellen bedrag nadrukkelijk niet om compensatieregelingen of planschade. Deze posten zullen in de BC zelf zijn opgenomen, alsmede de kosten voor beheer & onderhoud en de periodieke kosten voor natuurmonitoring.

3. (mede-)eigendom voor Assenaren

- a. Coöperatie met haar leden is risicodragend (mede-)eigenaar
- b. Zeggenschap over ontwerp, bouw, beheer en exploitatie
- c. Mee besluiten over project en bestemming opbrengsten (menukaart)
- d. Deelnemen aan coöperatie via lidmaatschap
- e. Klant worden van AsserStroom via Energie VanOns
- f. Korting op stroomprijs bij aankoop stroomcertificaten (financiële participatie)
- g. Investeren via obligaties voor financieren Eigen Vermogen (financiële participatie)

De samenwerkingsovereenkomst tussen Bronnen VanOns (BVO) en Adamant Solar is gebaseerd op een gelijkwaardig partnerschap. De aandelen zullen 50-50% worden verdeeld tussen beide partijen. Na afronding van de BC bij start bouw worden alle aandelen van BVO overgedragen aan Ec duurzaam Assen. Hiermee wordt de coöperatie risicodragend 50% eigenaar van de Zonne installatie op De Zandwinplas Ubbena.

Risicodragend betekent dat de coöperatie het deel Eigen Vermogen (EV) – 10 tot 20% afhankelijk van de hoogte van de bankfinanciering – voor haar eigendomsdeel zelf zal gaan herfinancieren na overname van de EV-financiering van BVO. Voor het herfinancieren van het EV zullen er stroomcertificaten en/of obligaties worden uitgeven aan belangstellenden in de gemeente Assen en Zeijen, die niet-risicodragend willen investeren in het park. In de Omgevingsovereenkomst wordt vastgelegd dat een onafhankelijk bestuur, gekozen door de bewoners van Ubbena/Zeiijen, beslist over de besteding van 70% van de netto-opbrengst van het eigendomsdeel van de coöperatie. Men kan zelf bepalen welke gelden aan welke bestedingsdoelen worden toegekend. Hiervoor kan men zelf een verdeelsleutel maken voor de bestedingsdoelen als genoemd onder punt 2 b t/m d, of zelf andere bestedingsdoelen aanwijzen. Zeggenschap over de besteding van 30% van de netto-opbrengst, die als EV in het Investeringsfonds wordt gestort, ligt bij de leden van de coöperatie. Het lidmaatschap is vrij toegankelijk voor elke inwoner van Assen en de contributie bedraagt slechts € 25,00 per jaar. Voor mensen die een energiecontract met AsserStroom via Energie VanOns afsluiten is het lidmaatschap vrij van contributie. Dat geldt dus ook voor de inwoners van Zeijen (gemeente Tynaarlo).

4. Maatschappelijke impact

- a. Bouwen en beheren met lokale/regionale bedrijven
- b. Inzetten van mensen met afstand tot arbeidsmarkt
- c. Ruimte voor recreatie, educatie en meervoudig gebruik
- d. Natuurwaarde en biodiversiteit versterken milieu en klimaat
- e. Samen de beleidsdoelstellingen gemeente Assen realiseren

De initiatiefnemers benaderen de omgeving voor een actieve bijdrage aan het bovengenoemde proces zodat het initiatief zo breed mogelijk gedragen wordt. Middels bewonersavonden is hier reeds invulling aangegeven. Het vastleggen in contracten en overeenkomsten, zoals een Omgevingsovereenkomst, wordt momenteel uitgewerkt.

Zoals hiervoor is toegelicht is dit project een leerproject waarin de participatie achteraf zal worden vastgelegd. De ontwikkeling van een basisdocument Omgevingsovereenkomst is in volle gang. De uitwerking van de maatschappelijke doelen krijgt pas een concrete invulling als de Omgevingsvergunning, de SDE++ beschikking en de netaansluiting definitief zijn en de aanbesteding van de bouw en exploitatie van het park wordt voorbereid. De coöperatie is overeengekomen dat er een minimum van 10% van haar urenbegroting zal worden opgenomen als haar investering in de samenwerkingsovereenkomst tussen BVO en Adamant Solar.

4.1.2. Bewonersavonden

Om de betrokkenheid en participatie van de omgeving van het zonnepark te versterken hebben de initiatiefnemers reeds een drietal bewonersbijeenkomsten georganiseerd. Op 17 september 2019 heeft een informatieavond in Zeijen plaatsgevonden met 35 bewoners. Hierbij zijn de thema's 'proces en participatie', en 'inrichting, veiligheid, techniek, recreatie en ecologie' uitgebreid behandeld. Op 7 november 2019 heeft een werkgroep plaatsgevonden waarbij uiteenlopende ontwerp wensen zijn besproken. Op 28 november 2019 is een 2^e bewonersavond georganiseerd, hierbij is de opkomst echter zeer mager geweest. Op 13 februari 2020 heeft er nog een sessie plaatsgevonden waarbij ca. 40 omwonenden aanwezig waren. Hierbij is met name de directe dialoog gestart en lag de nadruk op veiligheid, geluid en ecologie.

Tussendoor zijn op diverse momenten vragen van mensen van de natuurwerkgroep per e-mail beantwoord. Op 23 juni 2020 is opnieuw een online overleg met de natuurwerkgroep geweest om de scope van het natuuronderzoek op te stellen. COVID heeft in die periode veel roet in het eten gegooid en voor vertraging van het hele proces gezorgd. Op 15 december 2020 is er een algemene online informatieavond gehouden waarin de stand van zaken van het proces is gepresenteerd en besproken. In die bijeenkomst zijn hernieuwde afspraken gemaakt over de procesgang voor het nulonderzoek en ook is het gehele participatieplan toegelicht. Op 12 april 2021 is de natuurwerkgroep opnieuw online bijeengekomen om het offertetraject voor het natuuronderzoek in gang te zetten. Het heeft een behoorlijke tijd geduurd voordat de offertes van de door de natuurwerkgroep geselecteerde bureaus hebben ingediend. Uiteindelijk is de scopegroep op 11 november 2021 fysiek bijeengekomen en is er een advies gegeven om Bureau Biota te vragen het onderzoek te verrichten. Dit advies is door de initiatiefnemers overgenomen. In die periode is ook duidelijk geworden dat de eigenaar van de zandwinplas heeft besloten zijn zandwinvergunning tot 2030 volledig uit te nutten. Dat feit is in de nieuwsbrief van december 2021 aan de bewoners gecommuniceerd, gekoppeld aan een op 22 december 2021 gehouden online inloopavond om de omwonenden de gelegenheid te geven vragen te stellen over de vergunningsprocedure, het natuuronderzoek, de participatiemogelijkheden. Van deze avond is een Q&A rapportage opgesteld (zie bijlage 8).

De input van deze bijeenkomsten zijn gebruikt bij het ontwerp en de indeling van het zonnepark in haar omgeving. De gespreksverslagen van deze bewonersbijeenkomsten zijn als bijlage aan de ruimtelijke onderbouwing toegevoegd.

Omliggende bewoners en bedrijven zullen worden geïnformeerd over de werkzaamheden en de eventuele (tijdelijke) hinder daarvan. Conform de vergunningvoorschriften zoals opgenomen in de te verlenen omgevingsvergunning zullen nadere afspraken worden gemaakt tussen initiatiefnemers en het bevoegde gezag zodat ook de uitvoering conform de juiste eisen en voorschriften wordt uitgevoerd.

Vanuit de wettelijke verplichting (art. 3.4 Awb) zal het ontwerpbesluit gedurende een periode van 6 weken ter inzage worden gelegd. Hieraan vooraf moet deze ruimtelijke onderbouwing eerst in het kader van vooroverleg afgestemd worden met de overlegpartners. Daarnaast moet de raad een verklaring van geen bedenking (VVGB) afgeven en dan pas kan de ontwerp vergunning in procedure. De verplichte ter inzagelegging gedurende de ontwerpfase geeft belanghebbenden voldoende gelegenheid om een zienswijze kenbaar te maken inzake het verlenen van de omgevingsvergunning.

Zoals in de bovenstaande toelichting duidelijk naar voren komt streven de ontwikkelaars met hun aanpak naar 50% lokaal eigendom, zoals dat in het Klimaatakkoord is opgenomen. Voor de coöperatie is het geen streven maar is 50% lokaal eigendom een minimale eis, waar dakprojecten 100% in eigendom zijn van de coöperatie. 3xLokaal als onderdeel van het Beleidskader Zonneparken in Assen is vastgesteld in 2018, ruim voordat het Klimaatakkoord werd vastgesteld. Er is thans voor 100% aansluiting op de beschrijving op bladzijde 7 van het Beleidskader. Er is dan ook sprake van een harde toezegging aan zowel de inwoners van Zeijen/Ubbena als aan de Adviesraad, dat Ec duurzaam Assen 50% van het zonnepark in eigendom krijgt en 70% van de jaarlijkse netto-opbrengsten van dit eigendomsdeel ter beschikking gesteld wordt aan een door de bewoners van Zeijen/Ubbena te benoemen onafhankelijk bestuur. Dat bestuur bepaalt de verdeelsleutel in overleg met de bewoners en beoordeelt de bestedingsdoelen. Als Ec duurzaam Assen zal men toezien op een zo hoog mogelijke netto-opbrengst. Die opdracht is aan BVO meegegeven in de samenwerkingsovereenkomst die met hen is gesloten voor het ontwikkelen en realiseren van grootschalige energieprojecten in Assen. Als afgesproken met de Adviesraad zal de definitieve BC worden voorgelegd aan de inwoners van Zeijen/Ubbena, aan de Adviesraad en natuurlijk aan de leden.

4.1.3 Artikel 3.1.1 Bro Overleg

Het Besluit ruimtelijke ordening schrijft voor dat een ruimtelijk plan voor overleg wordt aangeboden aan zogenoemde overlegpartners. Dit betreft in ieder geval de betrokken overheidsdiensten. In dit geval is een concept van de ruimtelijke onderbouwing toegezonden aan volgende partijen:

1. Provincie Drenthe
2. Veiligheidsregio Drenthe
3. Enexis
4. Tennet
5. Staatsbosbeheer
6. Natuur- en Milieufederatie Drenthe
7. Stichting Het Drentse Landschap
8. NLTO Noord

Niet van elke instantie is een reactie ontvangen. Van enkele instanties is alleen de reactie ontvangen dat zij geen commentaar hebben op de ontwikkeling (Staatsbosbeheer, Tennet). Het Drents Landschap en NLTO Noord hebben geen reactie gezonden. Inhoudelijke reacties zijn ontvangen van de provincie, de veiligheidsregio, Enexis en de Natuur- en Milieufederatie.

1. Provincie Drenthe
PM

2. Veiligheidsregio Drenthe

De veiligheidsregio is de adviesinstantie voor de gemeente op het gebied van externe veiligheid en brandveiligheid. Voor wat betreft externe veiligheid wijst de veiligheidsregio erop dat zich aan de westkant van het plangebied de veiligheidszone van een gasleiding bevindt die mogelijk vraagt om een verantwoording van het groepsrisico. Op het punt van brandveiligheid wordt geadviseerd om een aantal technische maatregelen te nemen om de brandveiligheid en de bestrijdingsmogelijkheden bij een brand te verbeteren.

- De omvormers te voorzien van een metalen omhulsel vanwege de matige bereikbaarheid van deze kasten bij eventuele brand.
- De transformatoren te plaatsen in een vloestofdichte bak wanneer olie gekoelde transformatoren worden toegepast.
- Het verbeteren van de bereikbaarheid van de beoogde locatie van de transformatoren door de toegangsweg te verharderen, zodat deze toegankelijk is voor de Brandweer.
- Standaardadvies bij aanleg van grondgebonden zonnepanelen

Reactie:

Een verantwoording van het groepsrisico is niet noodzakelijk. Het gebied is in hoofdzaak niet voor mensen toegankelijk. De veiligheidsregio lijkt hier de koppeling te leggen met een op de locatie geldend facet-bestemmingsplan dat kleinschalige campings mogelijk maakt door de dubbelbestemming 'kleinschalig kamperen'. De regels in dat plan staan op deze locatie een dergelijke camping echter niet toe, zodat er geen aanleiding is voor een nadere verantwoording.

De aandachtspunten die worden benoemd ten aanzien van brandveiligheid zijn reeds in achtgenomen, waar er gekozen wordt voor luchtgekoelde transformatoren en omvormers met een metalen behuizing. Overigens worden de omvormers op de drijvende pontons geplaatst, waardoor zij direct op het open water staan. Overigens is de veiligheidsregio, naar aanleiding van opmerkingen naar aanleiding van hun advies, nog te kijken naar de toegankelijkheid (i.e. is het nodig te verharderen of kan worden volstaan met een lichtere brandweerauto doordat in het gebied water aanwezig is?).

3. Enexis

Enexis vraagt aandacht voor het tracé van de kabelontsluiting. Enexis veronderstelt dat deze gesitueerd is op gronden die niet in eigendom zijn van de initiatiefnemers. Wanneer een alternatief gekozen moet worden geeft Enexis een aantal aspecten aan waarmee rekening gehouden moet worden.

Reactie

De gronden waarin de kabelontsluiting voorzien is zijn eigendom van dezelfde partij als de gronden waarop de zandwinplas zich bevindt. De mogelijke belemmeringen op dat vlak waar Enexis op wijst zullen zich daarom niet voordoen.

4. Natuur- en Milieufederatie Drenthe

In zijn reactie vraagt de federatie om schade aan bestaande natuurwaarden te voorkomen en spreekt zijn waardering uit voor het inrichten van de noordelijke zandwinplas voor natuurdoelstellingen. Om dit te verzekeren vraagt de federatie om de landschappelijke inpassing als uitvoeringsvoorschrift onderdeel te laten uitmaken van de te verlenen omgevingsvergunning. Ook vraagt de federatie om goede afspraken ten aanzien van het beheermaatregelen ter versterking van de ecologische kwaliteit. Ten aanzien van de afgesproken nulmeting constateert de federatie dat die uitgevoerd zal worden na vergunningverlening, zodat eventuele mitigerende maatregelen geen onderdeel uitmaken van de vergunning. De federatie neemt aan dat de op dit vlak te maken afspraken onderdeel uitmaken van de met initiatiefnemers af te sluiten anterieure overeenkomst. Ten slotte pleit de federatie ervoor om de locatie na ontmanteling van het zonnepark de bestemming natuur toe te kennen en zich in te zetten voor de realisatie van een natuurlijke verbinding tussen het Meestersveen en de Natuurplas.

Tevens vraagt de federatie om de inrichting van het noordelijk deel van de zandwinplas als natuur te borgen in de omgevingsvergunning.

Reactie

De inzet van de Natuur- en Milieufederatie om ook voor dit gebied een zorgvuldige invulling met aandacht voor ecologie en natuur wordt op prijs gesteld. Zoals de federatie aangeeft krijgt dit bij dit plan voor de realisatie van een Drijvend Zonnepark veel aandacht. Onder meer door de landschappelijke inpassing onderdeel te doen uitmaken van de omgevingsvergunning is verzekerd dat het noordelijke deel niet wordt ingericht met zonnepanelen en daar de natuurontwikkeling voorop staat.

Deze vergunningaanvraag heeft betrekking op de realisatie van een Zonnepark. Daaraan stelt de gemeente randvoorwaarden ten aanzien van de landschappelijk inpassing. De inrichting van de noordelijke plas maakt daarvan onderdeel uit. Het voert te ver om in het kader van deze vergunningprocedure nu al de toekomstige bestemming van het hele gebied vast te leggen. Het uitvoeren van de nulmeting en de eventueel daaruit voortvloeiende maatregelen maken onderdeel uit van de met initiatiefnemers af te sluiten overeenkomst.

4.2. Economische uitvoerbaarheid

Omdat de werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een eigen investeringsproject, die gebaseerd is op de verwachte toekenning van een Rijksstimuleringsregeling duurzame energie (SDE++) subsidie, is er reeds een sluitende businesscase. Verder is er een gebruiksovereenkomst gesloten met de eigenaar van de gronden voor de levensduur van het zonnepark.

De kosten die gepaard gaan met het inkopen en aanbrengen van de zonnepanelen, en alle bijbehorende werkzaamheden, komen volledig voor rekening van de initiatiefnemers en haar partner(s).

De voorgenomen ontwikkeling is derhalve geen aangewezen bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1. Bro. Dit betekent dat plankosten niet kunnen worden verhaald middels een exploitatieplan.

In het voorliggende geval worden de gemeentelijke kosten voor het doorlopen van de procedure en omgevingsvergunning, op basis van de legesverordening, verhaald op de initiatiefnemers. Tevens worden er tussen gemeente en initiatiefnemers via een anterieure overeenkomst afspraken gemaakt omtrent de verdere financiële afwikkeling van de planprocedure, eventuele planschade en legeskosten. Dit brengt met zich mee dat op grond van artikel 6.12 Wro geen exploitatieplan nodig is.

De ontwikkelaars en coöperatie zijn samen voldoende financieel draagkrachtig om de voorbereiding, ontwikkeling en realisatie te kunnen dragen. Op basis hiervan kan het aanbrengen van de zonnepanelen op de zuidelijke zandwinplas onder de huidige "Business Case" als economisch uitvoerbaar worden geacht voor het behalen van 'Financial Close' (Bank Financiering).

Ingevolge artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kent het college van burgemeester en wethouders aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade lijdt of zal lijden welke niet is verjaard, als gevolg van een in het tweede lid van artikel 6.1 genoemde oorzaak, op aanvraag een tegemoetkoming toe, voor zover de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Voor eventuele waardevermindering geldt een eigen risico van in ieder geval 2%. Genoemde oorzaken zijn o.a. een bepaling van een bestemmingsplan of inpassingsplan, een planwijziging of een planuitwerking, onderscheidenlijk een afwijking of een nadere eis als bedoeld in artikel 3.6 Wro (binnenplanse wijziging of afwijking).

De criteria voor de toekenning van planschadevergoeding zijn ontwikkeld in de jurisprudentie. Daaruit blijkt dat sprake kan zijn van voor vergoeding in aanmerking komende planschade ingeval van bijvoorbeeld:

- het ontstaan van een onevenredige inbreuk op de privacy van belanghebbende doornabije (woon)bebouwing;
- het vervallen dan wel onevenredig beperken van een voor de onroerende zaak waardebepalend vrij uitzicht;
- een onevenredige verslechtering van de bereikbaarheid; een onevenredige beperking van de mogelijkheden tot uitoefening van een beroep of bedrijf; een beperking van de bouwmogelijkheden;
- de uit een planologische mutatie voortvloeiende blijvende verslechtering van milieuomstandigheden (geluid, geur, trilling of andere overlast);
- een algemene verslechtering van de situeringwaarde van een onroerende
- zaak veroorzaakt door omgevingsverslechtering.

De percelen waarop de ontwikkeling plaatsvindt zijn eigendom van de firma Trip-Popken B.V., de ontwikkeling wordt geïnitieerd door Adamant Solar B.V., Energie Coöperatie Duurzaam Assen en Bronnen van Ons. De eventuele schade als gevolg van de realisatie van de beoogde ontwikkeling komt voor de rekening van initiatiefnemer(s).

5. Conclusie

Initiatiefnemers zijn voornemens om ca. 55.000 drijvende zonnepanelen aan te brengen op de operationele zandwinplas van Ubbena, voor het opwekken van schone energie. De zonnepanelen dragen bij aan de duurzame energieopwekking en schone energievraag in de gemeente Assen. Daarnaast is er sprake van duurzaam dubbel grondgebruik gedurende de exploitatie periode van zandwinning alsook daarna, waardoor de locatie langdurig functioneel wordt ingezet als duurzame energiebron. De komst van het zonnepark zorgt voor een financieel voordeel voor de omgeving en haar participanten en geeft een duurzame functie voor de komende decennia. Initiatiefnemers geven verder een ecologische versterking aan de bestaande kwaliteiten van het gebied alsmede de landschappelijke inpassing daarin. Het noordelijk deel van het plangebied, dat nu onderdeel vormt van de zandwinlocatie, zal het karakter van rustgebied krijgen. Hiermee maakt de plaatsing van het drijvend zonnecosysteem, de versterking van natuurwaarden in dit gebied mogelijk. De opwek van schone energie en de versterking van natuurwaarden gaan hier hand in hand.

Het project is in de eerder beschreven hoofdstukken getoetst aan het beleid op alle (relevante) overheidsniveaus. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve gevolgen voor de locatie en de (directe) omgeving. Geconcludeerd mag worden dat de voorgenomen ontwikkeling voldoet aan een goede ruimtelijke ordening, waarmee de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de vigerende bestemmingsplannen, na de afgifte van een verklaring van geen bedenkingen door de gemeenteraad, dan ook kan worden bekrachtigd.

6. Bijlagen

1. Toetsing Wet natuurbescherming Zandwinplas Ubbena, 10678, 21-01-2020, Eelerwoude
2. Landschappelijk inpassingsplan - rapportage
3. Landschappelijk inpassingsplan - verbeelding
4. Overzichtstekening PV Lay-out
5. Resultaat watertoets 25-05-2020, 20200525-34-23368
6. Eelerwoude Beplantingsplan Ubbena
7. Participatieplan
8. Q&A rapportage (Dec. 2021)

Ravelijn 10
4285 ED Woudrichem
Tel. 0613165830
info@vdh-omgevingsadvies.nl

www.vdh-omgevingsadvies.nl